JURNALUL® S.F.

Premiul Convenţiei Europene de SF
EUROCON

Anul V Nr. 164; 25 Aprilie–1 Mai 1996
Săptămînal de cultură
SF, HORROR ŞI FANTASY
16 pagini - 600 lei

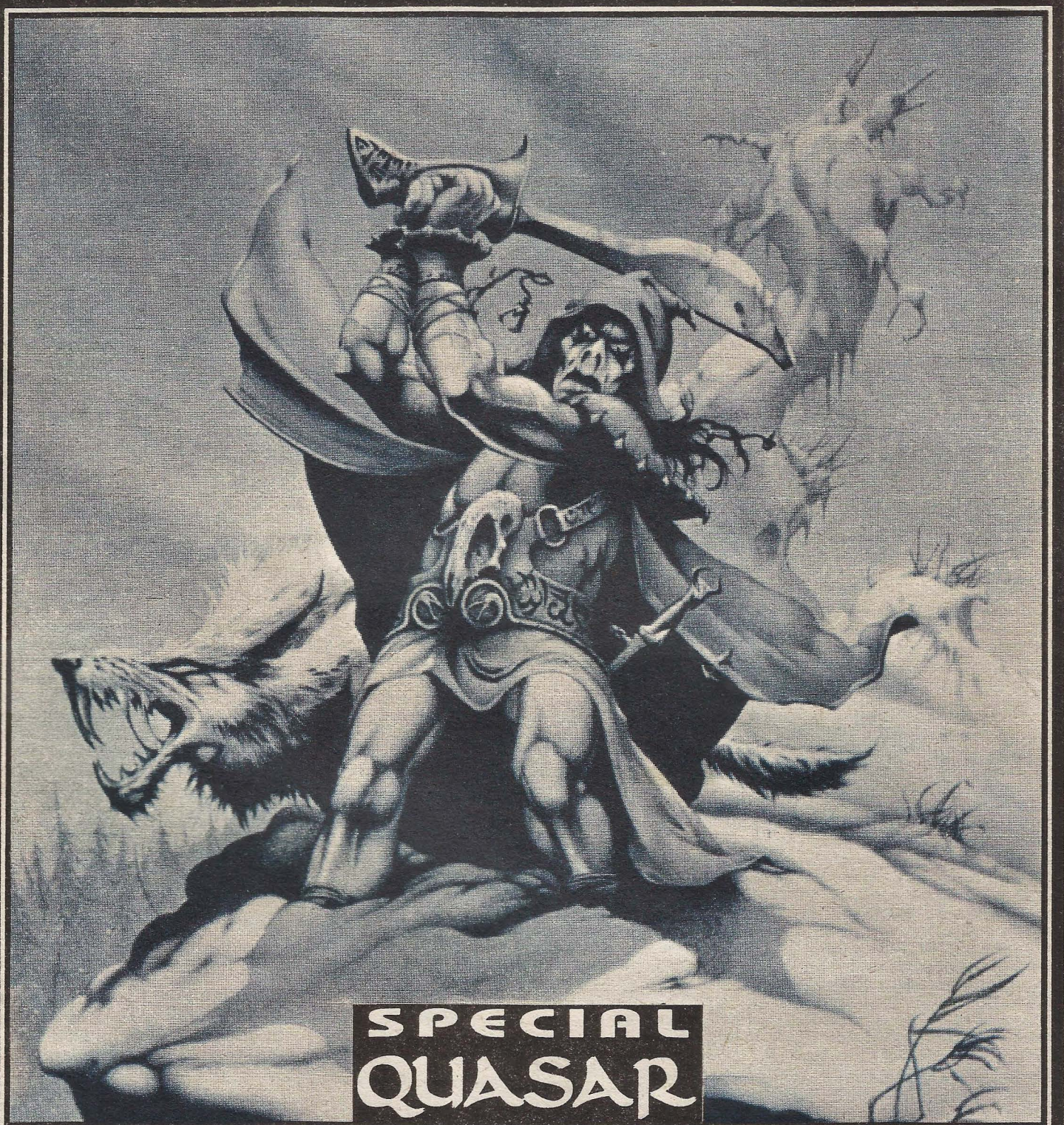

SPECIAL QUASAR

Episodul 12: Critica pură a anticriticii

ANTICRITICA

Am primit de curînd la redacție un text semnat de domnul George Ceaușu în care, cu demnă mînie de "nuanță" proletară, se înfierează "Anticritica", cu trimitere precisă la episodul 9 (Jurnalul SF 160) și cu trimitere mai puțin precisă spre toate episoadele.

În primul rînd, doresc să-i mulțumesc domnului Ceaușu pentru bunăvoința de a ne fi trimis prin fax materialul domniei sale.

În al doilea rînd, din bogatul articol recunosc cu fair-play (îmi place să cred) două din observațiile autorului: pleonasmul monumental: "a-mi face reclamă la propria-mi traducere", precum și dezacordul remarcabil: "mulți l-au citit pe Ioan Petru Culianu și Rudolf Steiner" și țin, cu această ocazie, să-i asigur pe domnul Ceaușu că acestea au apărut în text din neatenția mea și nu a tehnoredactării. Oricum, mulțumesc și pentru "nuanța" epitetelor, sînt de-a dreptul inefabile...

În al treilea rînd, e cazul să privim și noi, mai pe îndelete, articolul intitulat "Efect de microfonie la gura metroului" publicat în suplimentul Dependent SF al ziarului Independentul din Iași.

Intențiile autorului sînt clare de la bun început. Brusc, am lăsat baltă bancurile bancorisite de bancari, bancheri și bucheri, și tulai, Doamne, că-i bai, pe modelul didactic și chiar ultradidactic, că ăștia sînt șmecherozauri, simulează că nu înțeleg. Însă ar fi fost și mai greu să mă adresez unor oameni grei de cap, căci efortul lor de înțelegere ar avea un succes mai mic. Nu putem decît să-i dăm dreptate lui George Ceaușu pentru minunata constatare, cum că oamenii grei de cap înțeleg mai greu. Așa este. Dacă vă întrebați care-i poanta și în ce categorie va intra subsemnatul (bancari, bancheri sau bucheri) răspunsul este, probabil, că la șmecherozauri, un termen semiotic profesionist...

Dar domnul George Ceaușu abia a început să se explice. Răsfoind penultimul "Jurnal SF" sînt în măsură să vă prezint un episod exemplar sub raportul agramatismelor și ambiguităților acumulate într-un spațiu restrîns: episodul al IX-lea din Anticritica lui... N-am să fiu atît de absurd încît să plasez răspunderea textului asupra unei redacții destul de tinere. Plasați-o dumneavoastră unde vreți, eu urmăresc doar textul și discursul generat de el (spațiul comportamental de receptare a textului, dacă doriți o accepție aproximativă). Chestia cu răspunderea redacției la episodul exemplar, episodul al IX-lea, este angoasantă pentru autorul criticii la anticritică: primul număr al suplimentului Supernova scos de George Ceaușu și prietenii săi după manevrele lor obscure de eliminare a colectivului de redacție inițial al acestei reviste de excepție a fost nesemnat în întregime. Țin totuși să-i liniștesc pe domnul Ceaușu: răspunderea materialelor mele îmi revine în totalitate, pentru simplul motiv că sînt sub semnătura mea. Mi-e teamă că lui George Ceaușu îi vine greu să înțeleagă lucrul acesta... Dar altminteri spațiul dumnealui comportamental de receptare a textului devine din ce în ce mai interesant...

Pus pe fapte mari, George Ceaușu își anunță nuanțat intențiile critice: o analiză semiotică plasată pe trei niveluri: text, discurs și idee de ansamblu. Apoi, scrupulos, redă textul episodului 9, numerotează paragrafele (aflăm că sînt în număr de 10) și trece la treabă. Ne informează că sintaxa, cum știți, e o combinatorică a semnelor și începe migăloasa operație pe text a bătutului apei în piuă. Printre altele (îmi pare sincer rău că n-am avut spațiul necesar de a reda în întregime articolul lui Ceaușu, dar, în ultimă instanță, cititorii noștri nu greșiseră cu nimic pentru a-i pedepsi atît de aspru) domnia sa semnalează cacofonia "știe că ce-i american". Ajuns aici am ezitat îndelung: "că ce-i" nu este o cacofonie, așa cum nici "căci" nu este un termen cacofonic. Totuși, criticul nostru, stăpînul nostru, probabil că domnul Ceaușu este un expert în cacofonie, și pentru că preia de la sine putere exact aceeași sintagmă: faptul că C.I.... Desigur, nu este vorba de "faptul că Cătălin" ci, încercînd să citim fonetic, "faptul că ce i". Sau poate George Ceaușu citește "faptul că ci"? Mai curînd, fascinat de cacofonia ieșită din analiza sa semiotică, a preluat-o în mod subconștient subcultural, iar de lucrul acesta încep să înțeleg că tot eu sînt de vină...

În ceea ce privește discursul, atacul domnului Ceaușu trece malestuos dincolo de sublim. La nivel sintactic, surprind desele "ieșiri din limbaj" ale autorului: "se copiau cărți într-o veselie", de fapt el a vrut să spună că erau xeroxate cărțile într-o veselie. Sau că se dădeau la copiatoare cărțile. Cu copiatul e altfel, știm cu toții de pe la teze. Ajuns aici, deși puternic impregnat cu un sentiment greu de vinovăție, aș încerca cu smerenie să-i atrag atenția domnului Ceaușu asupra unui fapt: verbul "a xeroxa" , deși intrat deja în uz, este o noțiune greșit interpretată. "Xerox" este numele unei firme producătoare de aparate de multiplicat folosind procedeul fotocopierii (aceste aparate se mai numesc și copiatoare, pentru că execută operația de copiere) și nu al unui procedeu în sine. Companii de genul "Mita" sau "Toshiba" ar fi profund jignite dacă, de exemplu, domnul Ceaușu le-ar comanda un "Xerox". Aceeași confuzie există în limba română și în legătură cu termenul "Ness", produsul fiind de fapt cafea solubilă. A denumi aparatele de copiat xeroxuri și cafeaua solubilă ness este ca și cum am denumi toate autoturismele dacii. Desigur, nu-i aducem nici o acuză domnului Ceaușu care, prins în vîltoarea cruciadei sale semiotice, nu are timp de toate fleacurile. Încercăm însă și un sentiment patriotic de mulțumire dacă, așa șchiopătată cum este, "Anticritica" i-a amintit domnului Ceaușu de tezele și tinerețea sa...

Să vedem ce ne mai spune vajnicul critic Ceaușu; Aflăm din textul de bază că înainte de 1989 xeroxurile erau sub supravegherea organelor de partid și de stat. Să spunem că o făceau și pe asta. Mi-e teamă că anumite paradigme explicative în care introducem "statul socialist totalitar" sînt frazeologie ieftină. E puțin relevant faptul că securitatea supraveghea înainte de 1989 xeroxurile sau șlițurile de la pantaloni. Aici, mărturisesc, m-am aruncat pe pat și am plîns cu lacrimi amare văzînd adîncul analizei discursului. Extraordinara comparație a xeroxurilor cu șlițurile de la pantaloni m-a copleșit. Și mi-am dat seama de prostilie pe care am putut să le scriu. Acum mi-e clar, securitatea nu supraveghea xeroxurile, pentru că nu supraveghea nici șlițurile de la pantaloni. M-am mai interesat și am aflat că totuși au existat încercări în privința asta, dar numai pentru dizidenții cei mai periculoși. Totuși, grupa care supraveghea șlițul domnului Ceaușu (ei n-a mai adăugat aceste amănunte, datorită strofocantei modestii care-i caracterizează) a fost trimată de celelalte grupe, pentru că avea o misiune mult prea previzibilă, astfel încît și acest oribil abuz a fost stopat de oamenii de bine...

În cele din urmă, domnul Ceaușu trage o ocheadă asupra ideii de ansamblu. Dacă științele de frontieră (nu "știința de frontieră") au un public redus, de ce însuși C.I. face o astfel de emisiune la Radio "Prahova"? Poate, de fapt, chiar emisiunile radiofonice sînt marele "dușman stilistic" al criticului de ocazie, care s-ar putea să-și dea la revistă textele radiodifuzate. Mi-am șters lacrimile și i-am mulțumit lui George Ceaușu, pentru truda sa de a recepționa Radio Prahova (care emite în banda de ultrascurte, pe o rază de cîteva zeci de kilometri în jurul Ploieștiului) la Iași. Și că a reușit lucrul acesta. Desigur, datorită distanței, domnul Ceaușu a recepționat probabil emisiunea din 11 noiembrie 1994, care a fost ultima emisiune Enigme în zadar de la Radio Prahova, de atunci eu nerealizînd decît emisiuni de SF și fantastic. Acesta este de altfel și motivul pentru care domnul George Ceaușu nu a auzit că episoadele "anticritice" nu au fost radiodifuzate la Science Fiction FM (cu excepția emisiunii din 2 aprilie 1996, unde a fost prezentat episodul 10). Bineînțeles, meditînd mai adînc, m-am simțit profund rușinat că nu am adoptat și eu tacticile celor care au reușit, după principii științific trasate, să pună pe butuci suplimentul Supernova.

Domnul George Ceaușu, în nemăsurata sa bunătate, îmi face un compliment extraordinar: Cătălin Ionescu este un remarcabil cantitativist, face cu talent tabele, grafice, statistici, etc., fapt vizibil în "CPSF Anticipația" și "Jurnalul SF"... Plin de un îndreptățit orgoliu, i-am rugat pe toți prietenii mei să mă denumească de acum înainte "Microsoft Excel 5.0". Desigur, pentru mentorul meu George Ceaușu sînt doar "Excel", și profit de această cale pentru a-i promite că, pe viitor, voi face și graficele cu care m-a onorat doar în avanpremieră...

În cele din urmă, domnul profesor Ceaușu încheie apoteotic: În jungla SF-ului românesc e greu să găsești regulă. Poate "antiregula" este regula "anticritică". Atunci anti-bolboroselile mele sînt de prisos. E dificil să-i arăți unui om că a greșit sau nu pe baza criteriilor semiotice: doar sintaxa are legi drastice. Dar îl poți dovedi că se complace într-o sărăcie de limbaj și de procedee pentru surmontarea cărela, pe lîngă activismul avîntat, e necesară și o brumă de har. Da, da, de mii de ori, dar Așa este, și promit solemn să mă îndrept. Și, spre exemplificare, în finalul acestui episod, în urma sfaturilor dure, dar de bună-credință ale domnului George Ceaușu, fac, cu ploșenie, destăinuirea finală, deși, așa cum spunea domnul profesor ceva mai sus, am nevoie de mult har pentru a-i egala: titlul episodului de astăzi conține, într-o manieră atît subliminală cît și semiotică, comprehensibilitatea exhaustivă a mesajului critic ceaușulan; este vorba de o metagramă a celui de-al doilea cuvînt al titlului, cuantificată în transfigurarea xxRx - xxLx. Punct.

Post Scriptum

A comenta mai departe pe marginea articolului "Efect de microfonie la gura metroului" înseamnă doar a-i face reclamă gratuită lui George Ceaușu. Dacă mă întrebați ce are efectul de microfonie cu gura metroului, eu vă propun s-o lăsați baltă. Oricum, acuza de "activism avîntat" din gura unuia care a devenit faimos în science fiction-ul românesc prin toată conduita sa post-decembristă și care, mai mult, este extrem de afectat de existența rubricii de "Anticritică" și de considerațiile la adresa FNTSF-ului (bun avocat aveți, domnilor de la FNTSF, în persoana lui George Ceaușu!), poate duce la o singură concluzie: Mare e grădina lui Dumnezeu!

Păcat însă că astfel de practici umbresc tradiția moștenită de cenaclul "Quasar" de la regretatul Dan Merișca...

JURNALUL SF

Acest săptămînal face parte din rețeaua națională a publicațiilor JURNALUL

Editat de SC JURNALUL SA

ISSN 1221-7875

Tiparul executat la INTACT

JURNALUL SF este înscris în Catalogul Presei la poziția 2.128. Abonamentele se pot face la orice centru RODIPET.

Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET SA PO BOX 33-35, telex 11995 Telefax 3129432 București - România Piața Presei Libere nr. 1

COLECTIVUL DE REDACȚIE:
Adrian BĂNUȚĂ
(REDACTOR ȘEF)
Număr realizat de:
Nicolae C. ARITON,
Ion BANU,
Ionuț BĂNUȚĂ,
Ladislau DARADICI,
Ștefan GHIDOVEANU,
Mihail GRĂMESCU,
Isabela ION,
Cătălin IONESCU,
Cristian IONESCU,
Pașadia MĂGUREANU,
Liviu RADU,
Don SIMON,
Mihai SAMOILĂ,
Cătălin TENIȚĂ,
Florin Mircea TUDOR
Laurențiu TURCU,
Horia Nicola URSU.
(REDACTORI)

ADRESA REDACȚIEI:
Șoseaua București-Ploiești, nr. 25-27, sector 1, București, Tel. 3129945; FAX 3129944

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR REVINE AUTORILOR

Tehnoredactare computerizată *Ionuț BĂNUȚĂ*

Culegere: *Alina LEON*

Corectură: *Pașadia MĂGUREANU*

Montaj offset: *Mariana SEBE* *Silvana GREERE* *Gigi MARCU*

Premiile singurului săptămînal de cultură SF din lume:

Convenției Naționale de SF 1993 - Ploiești

Convenției Europene de SF 1994 - Timișoara

Geovaly srl - București (activitate promoțională)

Convenției Naționale de SF 1994 - Baia Mare

PUNCTUL DE VEDERE AL CITITORULUI

CYBER & PUNK-

două vocabule neromânești

Un asemenea titlu poate face pe mulți să zîmbească ironic. Însă dincolo de evidența lingvistică există în acest titlu un submesaj pe care numai purtătorii ochelarilor de cal îl pot ignora malițios.

Teoretizările analitice axiomatizează în bucătăria istorică a literaturii o caracteristică atitudinală: sincronismul. Sub acest aspect românii sînt deținătorii unui record blamabil. În ultimele decenii (cele reunite sub atît de desueta metaforă „perioada de tristă amintire") scriitorii români au rămas cantonați în ograda proprie, accesul lor la informațiile din exterior (condiția principală pentru înscrierea în circuitul universal) fiind permanent sincopat din considerente politice. Din această cauză sincronismul nu și-a putut juca rolul de motor evolutiv al literaturii SF românești. Partizanii ideii că sincronismul reprezintă și prilejul pentru aplatizarea și plafonarea specificității naționale vor găsi de cuviință să remarce argumentat că izolarea ar avea și părți pozitive în ceea ce privește destinul literaturii science fiction românești. Originalitatea, sound-ul etnic, unul dintre principiile care stau la baza creației literare valoroase, va fi amplificată, vor avea grijă să susțină acești cvasinaționaliști înfocați. Realitatea, faptele demolează totuși acest eșafod fictiv (care, de altminteri, este structurat de intenții nobile): cele mai multe producții literare predecembriste înglobează pseudorețete preluate clandestin din arealul slav (uneori și din enclava spiritului american). Rezultatul, respectiv calitatea operelor literare ale deceniilor comuniste, s-a metamorfozat într-un patrimoniu atavic, nefericit tabernacol al unor handicapuri estice.

Premisele par a se fi schimbat după decembrie 1989. Odată cu pulverizarea vămilor politice sincronismul se poate manifesta. Și, timid, chiar o face. Avalanșa de informații venită din exterior, chiar asimilată rudimentar și insuficient datorită penuriei publicistice de profil din România (să nu uităm că, practic, o singură revistă duce greul în această direcție, pe plan național - *Jurnalul SF*), pune sefistul mioritic într-o situație delicată. Lumea literaturii SF universale apare ca un tărîm mitic, un templu în care revelațiile sînt multiple iar trăirile sufletești sufocă. Pentru prima dată, la scară națională, literatura SF mondială se categorisește taxinomic în subgenuri (heroic-fantasy, space opera, cyberpunk, etc), își atrage aliați prin anexarea genurilor fantastic și horror și începe să-și revendice cu îndreptățire un anume statut pe care adepții mainstreamului i l-au refuzat arogant: identitatea (prin profunzime, complexitate, specific estetic și valențe artistice).

În virtutea sincronismului, cyberpunk-ul a pătruns epatant în sfera literară românească. Subgen puternic individualizat (să ne reamintim că el nu are numai trăsăturile unui curent literar, ci înglobează principiile unei adevărate mișcări culturale), cyberpunk-ul a suscitat oarece opinteli analitice sau creative în fandomul românesc.

În planul considerațiilor critice ar fi de remarcat campania informativă a *Jurnalului SF* (vezi „Integralele cyberpunk", numerele 25 și 35) care, deși este străbătută de la un cap la altul de influențele unui snobism nejustificat, are marele merit de a fi deschis noi perspective în fața creatorului de literatură SF din România.

La o distanță cronologică de cîțiva ani revista *Nautilus* pune și ea pe tapet „problema" cyberpunk, în special prin articolele lui Vlad T. Popescu reunite sub sigla *Cyberia*. Cum semnatarul acelor articole își asumă și responsabilitatea unor disecții critice (pînă la urmă rețeta ieftină de a-ți face reclamă cu lataganul a rămas la putere), demersul analitic al acestuia cere o recepție atentă. Articolul *Haos și cybercultură (Nautilus*, nr. 4) scindează inconștient, din start, înmugurirea cyberpunk-ului în România. Dacă în *Jurnalul SF* cyberpunk-ul are o genealogie care implică paternitatea arhipremianților William Gibson și Bruce Sterling și se definește ca un subgen SF care prefigurează un viitor cyberestetizat, în articolul lui Vlad T. Popescu filiația cyberpunk-ului are originea în idealurile generației anilor '60 (generația protestatară care a inițiat „contra-cultura") și instituie ca port-stindard „manifestul" unui promotor prea puțin interesat de valențele artistice ale noii viziuni cyberpunk - Timothy Leary.

Întrucît între cele două abordări există divergențe clare de opinie spectatorul rămîne nedumerit și concluzionează, pe bună dreptate, că cyberpunk-ul are o soartă sordidă: nici măcar în ecosistemul propriu nu are un statut limpede și o identitate netă. Desigur, ar mai exista alternativa ca unul dintre analiștii români ai fenomenului cyberpunk (respectiv autorii materialelor informative din *Jurnalul SF* și *Nautilus)* să vicieze subiectiv prezentarea conglomeratului pus să defileze prin România sub emblema de cyberpunk. Dar cum nimeni nu a luat o poziție argumentată vizavi de o eventuală asemenea eroare lucrurile, ca și faptele, rămîn nebuloase.

Pulsiunile creative ale scriitorilor români scot și ele în evidență dificultatea receptării fenomenului cyberpunk în România. Singura operă literară de ample care a permis imersiunea spiritului și instrumentarului cyberpunk în literatura românească este controversata antologie *Motocentaurii pe acoperișul lumii.* Polemica pe marginea acestui volum s-a dus cu o frenezie demnă de cauze mai bune. Mărul discordiei a fost aspectul literar, planul în care literaritatea intră în contradicție cu recuzita cyberpunk. Cu o atenție ancorată fals pe direcția transpunerii artistice (uitînd că în cămara literaturi există și niște valori estetice ale vulgarității) denigratorii antologiei (la fel ca și prea înfocații ei susținători) au scăpat din vedere că *Motocentaurii...* este primul experiment literar de largă respirație cyberpunk. Este prima tentativă românească de sincronizare cu spiritul cyberpunk, tentativă care încearcă să împace capra cu varza: integrarea în dinamica artistică universală trebuie să se facă fără aneantizarea specificității naționale.

În lumina acestor afirmații, luînd în calcul și micile stîngăcii de facturi estetice și ideatice ale antologiei amintite, putem descoperi că fie cyberpunk-ul este o mare necunoscută în România deci va trebui să mai „învățăm" (și aceasta cît mai repede!), fie este un subgen care nu poate fi înglobat de specificul spiritului românesc.

Deocamdată, cînd ne punem întrebarea „unde ne sînt cyberpunkșii?" ne vedem nevoiți să ridicăm nedumeriți din umeri. Speranțele noastre ne lasă să visăm că aceștia fie vor veni în scurt timp, fie nu vor veni deloc. Altminteri, într-un viitor prea îndepărtat, cyberpunk-ul ne va obliga să hălăduim printr-o lume virtuală ancestrală, desuetă și depășită de spiritul veacului.

EMILIAN ZAMFIR

Jurnalul S.F.

Jurnalul S.F.

Special QUASAR

STARE DE TRANZIȚIE

Andrei COJOCARU

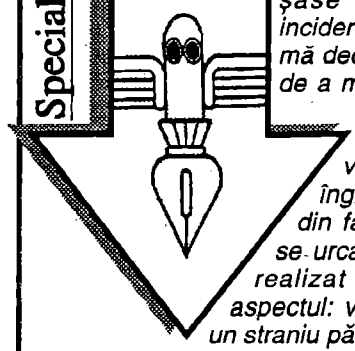

Ziua întîi:

Pe toți stîlpii de iluminat din oraș apăruseră fire de păr uman. Nu era vorba de artefacte atașate artificial, opera vreunui artist dement, ci fire de păr obișnuite, vii, crescute printr-un miracol ce sfida legile naturii din metalul și betonul inert ce străjuia, la intervale regulate, străzile noastre. Era șase dimineața cînd am observat incidentul. Nu dormisem toată noaptea și mă decisesem să cumpăr un ziar înainte de a mă culca. Odată ieșit din casă, m-am pomenit în mijlocul unui grup alarmat de cetățeni care vociferau agitați, privind cu îngrijorare unul din stîlpii de iluminat din fața casei mele. Cineva sau ceva se urcase pe el, am presupus. Apoi am realizat că însuși stîlpul își schimbase aspectul: vopseaua gri fusese acoperită de un straniu păienjeniș negru.

Ați văzut cu toții în fotografii ce se întîmplase; nu voi repeta acum descrierea. Voi povesti, totuși, ce am simțit atunci cînd am atins stîlpul - acțiune pe care nimeni înaintea mea nu a îndrăznit să o întreprindă. Am întins mîna și am atins păienjenișul de fire. Erau moi și răsucite, de consistența firelor de păr omenești, așa cum au dovedit-o mai tîrziu și analizele. Mi-am strecurat degetele printre fire, atingînd ceea ce fusese odinioară metal rece. Nu își schimbase aspectul; își modificase însă consistența, care se apropia acum de cea a cărnii umane. Era moale și elastic, și cald atunci cînd îl pipăiai. La prima atingere, mi-am retras mîna șocat. Repetînd gestul de trei ori, am început să simt o urmă de plăcere în a mîngîia acea carne străină.

Nu am mai dormit în acea zi. Am ajuns acasă pe la prînz, după ce colindasem întregul oraș, constatînd întinderea îngrijorătoare a fenomenului, ascultînd păreri trăznite despre cauzele transformărilor. Voința divină sau intervenția extraterestră erau cele mai cuminți ipoteze pe care le auzisem.

La prima examinare superficială, totul părea normal în casa mea. Abia atunci cînd computerul a refuzat să pornească am realizat că schimbarea se întinsese și la mine. Am demontat aparatul, ignorînd total sigiliul aplicat de producător.

Microprocesorul, memoria și conrollerul de tastatură se transformaseră într-o masă spongioasă, de un gri incert, răspîndită uniform pe placă, printre celelalte circuite care își schimbaseră numai culoarea. Mi-am cufundat degetele în substanță și mi le-am retras scîrbit. De-abia cînd totul a luat sfîrșit am aflat că din acea materie era alcătuit și propriul meu creier.

În orele ce au urmat am umblat prin casă, examinînd metodic fiecare obiect. O parte din cele de metal se transformaseră, la fel ca și stîlpii, devenind moi și călduțe, acoperindu-se cu păr brunet, șaten sau blond. Picioarele de lemn ale scaunelor căpătaseră o flexibilitate periculoasă, de parcă ar fi fost de cauciuc; era absolut imposibil să te așezi. Cele două fotolii din piele, mîndria mea, aveau acum consistența unei carapace dure aparținînd unui crustaceu enorm.

Iar cînd am pășit pe covorul persan, gros de trei centimetri, din sufragerie, mi s-a părut că mergeam prin iarba udă de roua dimineții. În cameră domnea semiîntunericul; nu am avut curajul să mă uit în jos; am fugit în dormitor, unde era lumină și mocheta avea încă o aparență textilă.

Seara, m-a sunat Andra. Pleca din oraș, împreună cu toată familia. Era speriată. Am refuzat cu hotărîre s-o însoțesc - nu știu nici acum de ce. A izbucnit în plîns și a declarat că nu avea să mai vorbească cu mine niciodată. Apoi mi-a trîntit receptorul în nas. Multora din locuitorii orașului le era frică.

De cînd luasem pentru prima dată contact cu transformările, mă simțeam ca drogat; parcă toate nu mi se întîmplau mie, ci... cine știe cui, la un milion de kilometri depărtare. Simțeam că sînt un spectator obosit, într-o sală de cinematograf. Am decis, fără părere de rău, să renunț la Andra și m-am culcat. Am visat că un monstru mă înghițise și că stăteam întins, gol, pe limba sa enormă.

Ziua a doua:

M-am trezit a doua zi pe la cinci, cu senzația că sînt acoperit de un lichid călduț, lipicios. Era încă întuneric; m-am ridicat din pat, dînd la o parte plapuma ce devenise neobișnuit de grea și era udă cu ceea ce consideram a fi propria mea transpirație. Am aprins lumina și probabil că am strigat.

O limbă roșie, fleșcăită, uimitor de băloasă, zăcea pe patul meu, în locul plapumei cu care mă învelisem seara. Masa de carne avea aproximativ grosimea unei limbi umane și acoperea perfect patul. Am dat-o la o parte; perna și salteaua ajunseseră de-abia la mijlocul transformării, păstrînd încă ceva din caracteristicile pînzei.

M-am spălat de salivă sub un duș care încă funcționa, deși conductele aveau acum adevărate clăi de păr, iar materialul din care erau alcătuite nu putea fi numit altfel decît carne. Baia părea inundată de membre stranii ale unui enorm păianjen cu sînge cald; la coturile conductelor puteam să simt sub piele articulații; rotule. Mi s-a părut că văd într-un colț o mișcare, așa că am fugit din baie cît am putut de repede, ștergîndu-mă cu prosoape aidoma frunzelor de brusture.

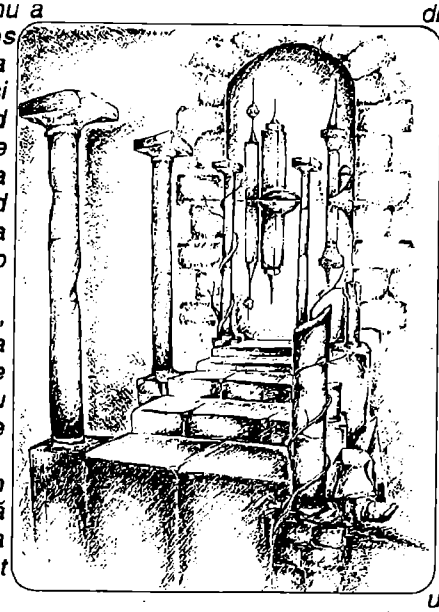

După cum știți, în prima zi au plecat trei sferturi din locuitorii orașului. Cunoscuții mei dispăruseră cu toții. Puținii curajoși - sau inconștienți - care mai rămăsesem evoluam printr-un peisaj de coșmar. Stîlpii de telegraf, al căror păr crescuse deja pînă la lungimea de aproape un metru, își încheiau, unul cîte unul, transformarea în carne moale și se prăbușeau de-a curmezișul străzii, blocînd circulația celor cîteva automobile care mai rămăseseră în oraș.

Supermagazinul de la care mă aprovizionam de obicei era închis; în locul armatei de vînzători se afla acolo numai un puști speriat, care mi-a luat banii fără să-mi spună o vorbă și fără să înregistreze vînzarea la casă. Uitîndu-mă în spate după ce mă îndepărtasem cu vreo sută de metri, l-am văzut încuind ușa de la intrare cu un lacăt enorm, apoi dispărînd cu pași grăbiți în direcția opusă celei în care mergeam eu.

– Ai observat că toate lucrurile care se schimbă sînt făcute de mîna omului?

Interlocutorul meu era un om insignifiant, căruia nu i-aș fi dat nici o atenție în alte circumstanțe. Eram singurii clienți ai singurului bar încă deschis în oraș. Stăteam așezați pe jos, sprijiniți cu spatele de perete; scaunele și mesele se transformaseră în mase de cărnuri care abia se mai țineau în picioare și nu puteau în nici un caz să susțină un om. Paharele de sticlă din care beam deveniseră mate; băutura avea încă același gust arzător.

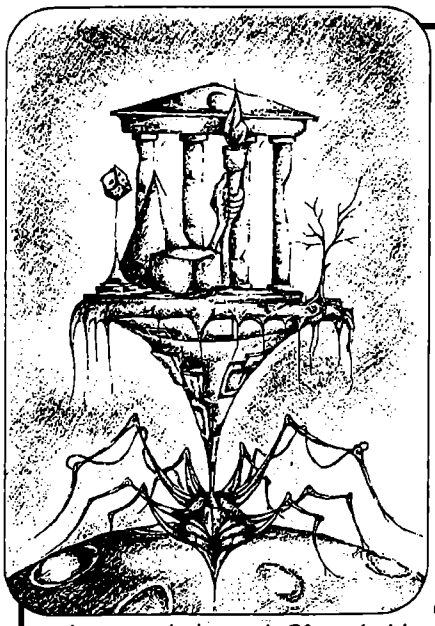

– Aşa e, am replicat după un moment de gîndire. Crezi că are vreo importanţă?

Bucuros că găsise un interlocutor, omuleţul se lansă:

– Bineînţeles că are importanţă! Este o teorie de-a mea, pe care am elaborat-o acum patru ani...

L-am suportat, pe jumătate plictisit, pe jumătate amuzat, toată după-amiaza. În rezumat, teoria sa susţinea că orice obiect are un cîmp de nu ştiu ce fel care interacţionează cu un cîmp de acelaşi fel, dar mai mare, al planetei. Cîmpul obiectelor făcute de mîna omului are semn opus faţă de cel al Pămîntului, iar asta conduce la o tensiune... şi se părea că, în cele din urmă, cîmpul mai puternic al planetei avea să modifice cîmpurile contrare pentru a le armoniza cu el. Iar asta ar fi antrenat modificările fizice pe care le observasem cu toţii în jurul nostru.

Am încercat să-mi bat joc de el. Dar douăsprezece ore mai tîrziu am constatat că, de fapt, prevăzuse bine evenimentele.

– Dar atunci, aceste obiecte artificiale nu ar trebui să se transforme în... animale şi plante? am întrebat inocent. Interlocutorul meu a explodat:

– Exact asta încearcă! Dar noi, oamenii, le-am pervertit într-atîta esenţa încît nu vor mai reuşi să ajungă într-un stadiu viabil! De aceea sîntem invadaţi de monstruozităţi! Vei vedea, în curînd tot globul pămîntesc va fi acoperit de aceste lucruri îngrozitoare!

Aruncă paharul, care se sparse cu zgomot. Mă apucă de reverele hainei şi mă zgîlţîi. Era deja beat. Instinctiv, l-am lovit cu pumnul în faţă. S-a dat înapoi, clătinîndu-se, cîţiva paşi şi a căzut pe podea ca un sac de cartofi. Barmanul nu se vedea nicăieri; eram singur cu un corp neînsufleţit; poate un cadavru. L-am tîrît într-un colţ şi l-am aşezat în aşa fel încît să pară că doarme, apoi am fugit către casă.

În timpul drumului nu m-am putut împiedica să mă gîndesc că, din prima zi a transformărilor, nu mai văzusem nici unul dintre cîinii vagabonzi care făceau legea pe străzi cu nici patru zile înainte. Dispăruseră vrăbiile, muştele, şobolanii. Dispăruseră aproape toţi oamenii.

Acasă, m-am culcat pe fostul covor persan din sufragerie. Mai dormisem pe iarbă şi nu mi se întîmplase nimic. Nu mai dormisem niciodată pe limbi salivînd, spinări de porc urît mirositoare sau pe carapace rigide.

Înainte de a adormi, am văzut ceva mişcîndu-se în camera de la stradă.

Ziua a treia:

Cînd m-am trezit, eram înconjurat de scaune. Toate scaunele din casă erau acolo, plasate strategic în jurul meu, supraveghindu-mă. Cînd m-am mişcat, s-au dat înapoi, la o distanţă prudentă. Am rămas imobil aproape două minute, studiindu-le.

Picioarele de lemn ale scaunelor erau acum din carne; puteau să se mişte. Cele mai multe nu aveau tălpi; mergeau pe perne de carne însîngerată. Unora le crescuseră copite micuţe, care le ajutau să păşească mai uşor.

Şezuturile se transformaseră în mase de carne informe: corpuri? Spătarele atîrnau în spate, haotic flexibile ca nişte membre moarte şi aparent nu aveau nici un rol. Nu aveau organe de simţ identificabile, dar îmi simţeau fiecare mişcare. Cît timp am umblat prin casă, m-au însoţit peste tot, ţinîndu-se mereu la aceeaşi distanţă.

M-am dus în bucătărie şi am mîncat ceva din frigiderul care, miraculos, nu se transformase. Nu se transformase nici reţeaua electrică, nici ceasul cu baterii şi, am aflat mai tîrziu, nici unul din aparatele care trebuiau ţinute permanent în priză. După aceea am mers în dormitor, pentru că voiam să-mi schimb hainele.

Patul meu se afla încă acolo şi încerca fără succes să se tîrască spre uşă pe patru picioare scurte.

M-am aplecat să îl examinez mai îndeaproape. A sărit cu un efort vizibil cîţiva paşi înapoi. L-am ajuns cu uşurinţă şi l-am atins, încercînd să-l liniştesc.

Primul m-a lovit animalul care fusese unul din fotoliile mele de piele. Nu avea gheare sau dinţi cu care să sfîşie. A sărit peste mine şi m-a izbit în spate cu toată greutatea corpului. Am căzut înainte, pe carnea greţoasă a animalului-pat. Un taburet din bucătărie a sărit peste spatele meu, apoi încă unul. Celălalt fotoliu şi-a luat avînt şi m-a lovit în cap.

Mi-am pierdut cunoştinţa.

Cînd m-am trezit eram singur. Turma de scaune şi animalul-pat dispăruseră. Celelalte mobile se transformaseră complet în mormane de carne inertă care intrase deja în putrefacţie. După ce am scăpat, am aflat că descompunerea rapidă era o caracteristică a himerelor ce se născuseră în acele zile.

Am adunat cîte ceva de mîncare într-o fostă sacoşă de pînză ce se mulţumise să devină piele şi mi-am părăsit casa. Am pornit pe jos spre periferia oraşului.

Zece ani mai tîrziu:

O jumătate de cameră era ocupată de ziarişti, aşezaţi pe două canapele, cîteva scaune şi trei bănci improvizate. În extremitatea opusă, aşezat pe un fotoliu, bătrînul continuă:

– Patru zile mai tîrziu, am fost găsit de elicoptere ale armatei la şaizeci de kilometri distanţă de oraş. Am petrecut apoi cîteva luni în diverse clinici de psihiatrie şi aproape doi ani în sanatoriul Rosenberg.

V-am povestit în această dimineaţă doar ceea ce am văzut cu ochii mei. Nu pot nici să confirm, nici să infirm relatările despre strungurile fabricii de rulmenţi, de mărimea unor pachiderme, cu o carapace rezistentă la gloanţe şi de o agilitate periculoasă, care se spune că vînau în haite pe nefericiţii rămaşi în oraş. Am mai spus-o, şi consider necesar să o repet: această serie de transformări reprezintă un real pericol pentru civilizaţia umană.

Samuel Spade, corespondentul CNN, întrebă iritat:

– Ne-aţi vorbit azi de evenimentele care au avut loc acum zece ani. Toţi cei prezenţi, poate cu excepţia unor colegi mai tineri, cunoaştem prea bine povestea dumneavoastră. Mulţi v-am citit şi cartea, unde daţi mai multe detalii. Tot ce pot să sper este că nu ne-aţi chemat aici pentru atîta lucru.

– Din nefericire, nu, fu răspunsul. Povestea mea era menită doar să vă facă atenţi.

V-am chemat pentru că...

Se ridică şi începu să-şi scoată hainele fără grabă. Pe măsură ce se dezbrăca, murmurele de indignare pe care le stîrnise se transformară în murmure de uimire. Rămase în întregime gol şi merse pînă în mijlocul camerei. Se roti încet şi toţi putură observa cum carnea acelui bărbat încă atletic se transforma, inexorabil, într-un trunchi de copac bătrîn, cu scoarţa acoperită de muşchi, ai cărui umeri dăduseră lăstari verzi ce începuseră să înmugurească.

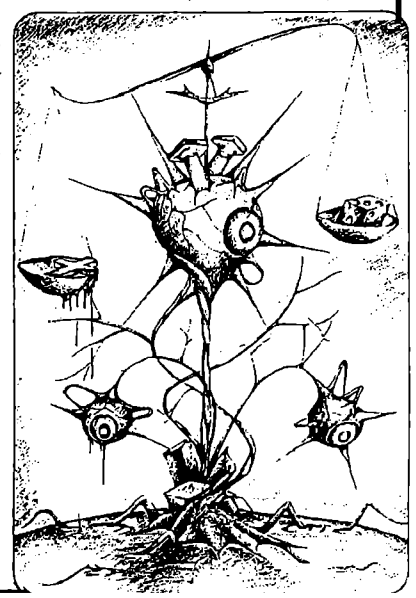

Jurnalul S.F.
Special QUASAR

Religie şi science fiction
(compunere la paralele inegale)

George Ceauşu

A devenit un loc comun că science fictionul reprezintă o zonă de intersecţie între "cele două culturi" (C. P. Snow), umanistică şi ştiinţifică. Legătura cu religia este mai greu de înţeles. Acţiunea motorizată şi aversa de simboluri laice pot deruta. Ritul ca stare comportamentală, alegoria cu sens moral sînt încă departe de SF-ul actual care, pe de o parte, devansează ştiinţa la capitolul „bogăţiei motivelor epistemice", pe de alta, concurează arta din punctul de vedere al invenţiei de simulacre.

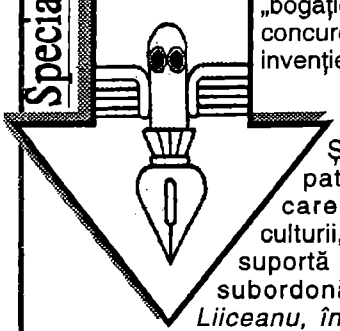

Fir despicat în patru

Ştiinţa, filosofia, arta şi religia sînt patru modalităţi ale spiritului uman care, deşi nu formează o partiţie a culturii, au în comun o caracteristică: nu suportă o determinare a specificului prin subordonări reciproce. G. Liiceanu în *G. Liiceanu, încercare în politropia omului şi a culturii*, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1981, p. 13. leagă fenomenul de prezenţa eului cunoscător: "Filosofia nu face altceva decît să convoace existenţa ca existenţă dedublată (subiect-obiect), să păstreze adică lumea cu conştiinţa ei cu tot. Ea înregistrează starea de trezie a naturii care a ajuns să pronunţe "eu" şi care, oricum s-ar răsuci, nu poate scăpa de calitatea de a fi reflexivă ". Încă de la *Devenirea întru fiinţă*, C. Noica plasa modelul pe cele patru coordonate, animînd lumea spirituală a subiectului "cugetător", dar şi observator şi mediator spre spiritul divin: "Că lumea cunoaşterii e aşa cum o face spiritul să fie şi că în cadrul acestei lumi faptele dau mărturie mai degrabă de puterile şi măsura spiritului decît de virtuţile tainice ale lumii exterioare, iată deci ceva care nu priveşte decît pe filosof. Cercetătorul ştiinţific e liber să creadă în faptul a cărui explicaţie o caută; e liber să facă din el un idol, după cum e liber să divinizeze legea care-i dă socoteală de un fapt sau de un întreg şir de fapte." (C. Noica, *De caelo. Încercare în jurul cunoaşterii şi individului*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1993, p. 43). Ca să se poată bucura de armonie, artistul trebuie să fie un pic filosof. Altfel, ar putea cădea în misticism extatic, asemenea teologului căruia îi lipseşte raportarea la artă. Implicit sau nu, creatorul tinde să-şi asume rolurile corespunzătoare celor patru teritorii culturale.

Modelul de mai sus vine şi în întîmpinarea distincţiei dintre afect şi intelect, pe care o putem prelungi, într-o bună tradiţie filosofică, la raţiune şi spirit. Am putea lega, astfel, arta de afect, ştiinţa de intelect, filosofia de spirit iar religia de credinţă sau, ca să ne păstrăm pe teritoriile psihicului, de (Sfîntul) Duh. Dar nici o forţă nu poate împiedica artistul să pornească în cucerirea întregului spaţiu cultural; şi credinciosul şi omul de ştiinţă pot face la fel.

Despre o anumită "percepţie globală"

Autorul de SF prezintă o percepţie globală a problemelor omenirii şi prin asta are o importantă notă comună cu credinciosul. Îi mai apropie spiritul pragmatic şi forţa speculativă. Creştinismul inaugurează, de fapt, celebrul pragmatism cu aproape două mii de ani mai devreme. O religie teoretică sau un science fiction de aceeaşi natură ar fi doar speculaţii exorbitante, poveri prea mari pentru conştiinţele noastre; ambele sînt aplicate. Chiar şi contrautopia provoacă efectul unei "descărcări spirituale" , preferabilă celei materiale.

O simplă întîmplare, previzibilă sau absurdă şi o întreagă civilizaţie dispare. Nimeni nu moşteneşte Pămîntul; ceea ce nu înseamnă că nu este chemat în moştenirea Cerului. Pe de altă parte, încercînd să înţelegem science fictionul prin violenţă sau prin acte-limită, mi-e teamă că pierdem terenul de sub picioare şi intrăm într-un desen animat, căci numai astfel se poate numi o însăilare de surogate sentimentale. Dacă eu mă lovesc de un colţ al mesei şi mă doare, iar vînătaia persistă o săptămînă, daţi-mi voie să mă detaşez complet de terminatorul infinit din *Terminator 2,* care învie de zeci de ori, chiar şi după ce a fost pulverizat. Rămîne, într-adevăr, efectul horror, alături de cel grotesc, însă ne putem gîndi la lipsa de respect faţă de durerea umană. Dacă nu accept la un nivel uman convenţia artistică, nu mă mai interesează restul: că-i un robot sau un android sau un exter. Detaşarea este, deja, prea mare, distrugînd convenţia artistică.

Pe noi nu ne dor atît de mult craniile crăpate sau sîngele ţîşnind din carotide, ne doare mai mult că lîngă noi omul crapă de foame, că el nu are o para, fiind la limita subzistenţei şi în acest caz ne complacem într-o stranie seninătate. Ne doare că ei n-au ce mînca şi cheltui, ne doare mai mult că ei miros şi sînt brutali. Durerile mute sînt mai mari decît cele trîmbiţate în gura mare.

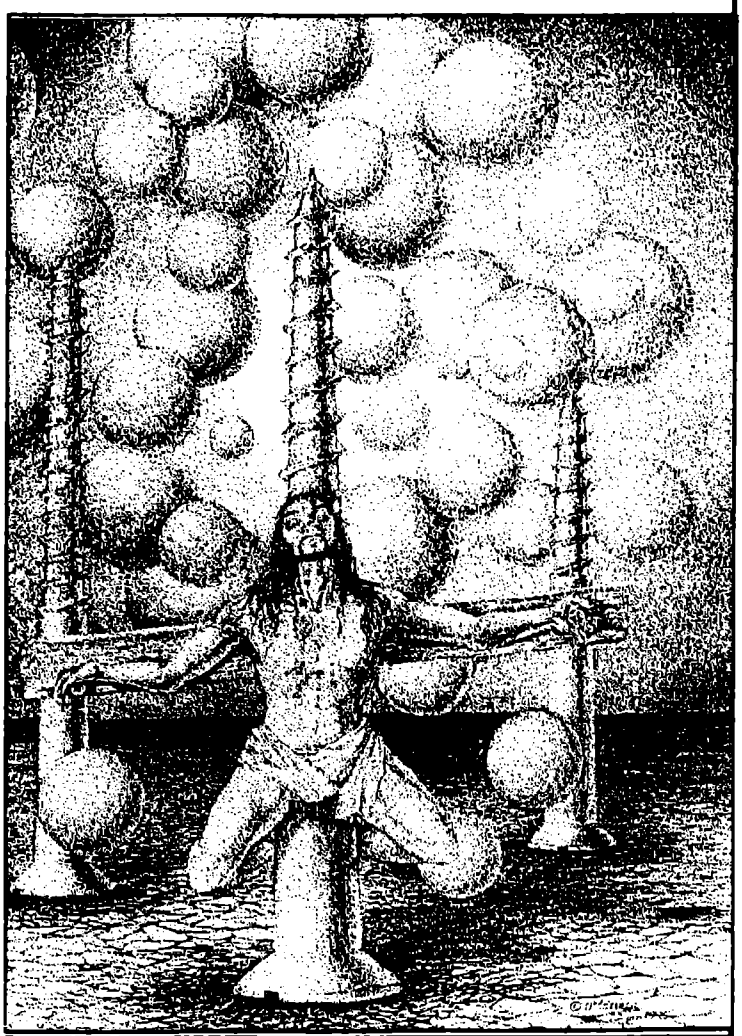

Grafică de Marius URSACHI

Dacă ai în vedere doar patimi minore şi nu omenirea ca personaj, e foarte greu să înţelegi şi science fictionul şi religia. Fără o privire de ansamblu este imposibil de înţeles de ce păcatul unui singur om schimbă întreg scenariul biblic şi devine păcatul tuturor. De ce este nevoie de jertfa unui om spre mîntuirea celorlalţi; sau măcar pentru răscumpărarea păcatului originar şi că nu întîmplător acel om este Dumnezeu Fiul. Dacă un Dumnezeu consimte să îmbrace haina nevolniciei ca să-i trezească la credinţă pe ceilalţi, ce ne-ar putea împiedica pe noi, oamenii, să dăm deoparte mîndria absurdă, uneori soră cu prostia, şi să ne aplecăm cu mintea asupra umilinţei noastre?

Publicul are, poate, ideea unui science fiction care desacralizează, care propagă concepţiile ateiste; dar această imagine este şi rolul unei politici care transformase domeniul ntr-un instrument de propagandă ateistă. Autori SF cum ar fi Arthur Clarke şi Isaac Asimov propagă un "ateism viguros". În „Fîntînile paradisului", religia nu este, pentru Arthur Clarke, mai mult decît o psihoză, perfect comparabilă cu un drog colectiv:

"Dacă vom descoperi că religia există exclusiv la forme inteligente de maimuţe, delfini, elefanţi, cîini etc., dar nu şi printre computere extraterestre, termite, peşti, broaşte ţestoase sau colectivităţi de amibe, s-ar putea să ne vedem obligaţi să tragem nişte concluzii dureroase...

Poate că atît dragostea, cît şi religia nu apar decît la

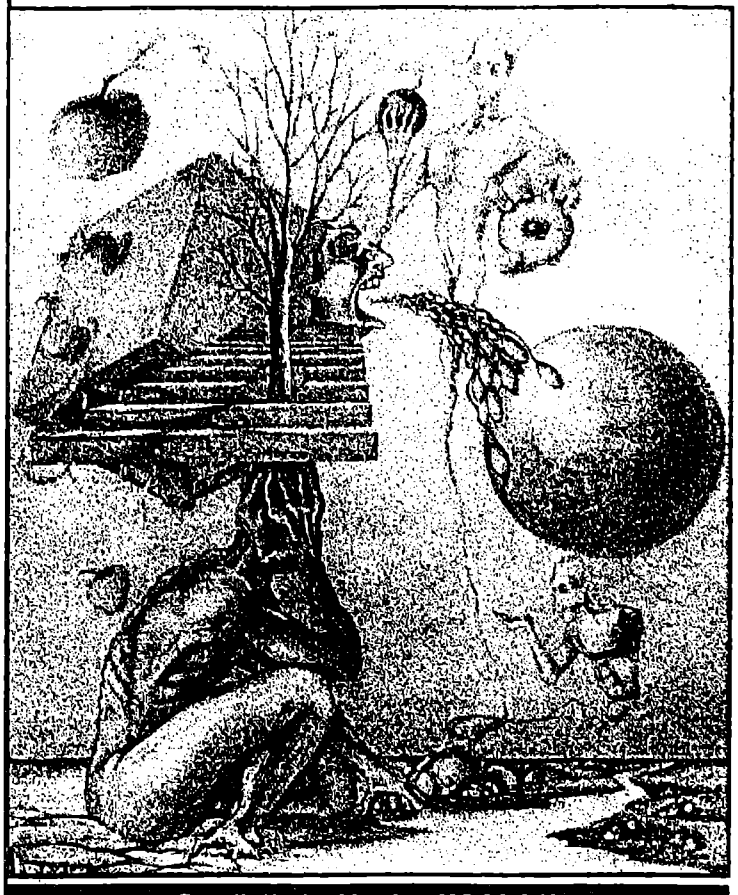

Grafică de Marius URSACHI

mamifere, pentru exact aceleaşi motive. Faptul este sugerat şi de un studiu al patologiilor." (A. C. Clarke, „Fîntînile Paradisului", Editura Multistar, Piatra Neamţ, 1993, pp. 73)

"Science fictionul este ştiinţă fără de conştiinţă", remarca un teolog. Însă SF-ul nu este ştiinţă, iar în lipsa conştiinţei, obiectul cultural este foarte greu încadrabil. Apoi, raţiunea şi credinţa merg mînă în mînă pînă la un punct îndepărtat În *Evanghelia după Luca (9, 13-17),* cinci mii de oameni sînt hrăniţi cu cinci pîini şi doi peşti; de pe urma lor rămîn coşuri întregi de firimituri. Dar dacă unii dintre ei, însufleţiţi de credinţă, n-au mîncat decît o firimitură-două şi s-au săturat, ca să le rămînă şi celorlalţi? În prezenţa credinţei, miracolele sînt mai uşor de înţeles şi chiar de înfăptuit. Mîntuitorul nu-i o maşină de minuni, ci un simbol al nevoii noastre de miracol. Un semn că încă Dumnezeu este în lume şi are grijă de ea. Un semn că noi înşine facem parte dintre miracolele Sale, semănînd cu Cel întrupat. Prin credinţă creşte cota noastră de "participaţie la real", la sublim. Minunile dinafara noastră sînt obiective şi ne pot mătura de pe Pămînt, fără, însă, a ne atinge.

Cuvîntul, între miracol şi întrupare

O întreagă tradiţie SF şi CNI-stică ni-l prezintă pe Iisus ca pe o fiinţă cu însuşiri paranormale. Moştenirea Graalului şi alte idei masonice au dat naştere la interpretări celebre asupra urmaşilor lui Iisus pe pămînt (M. Baigent, R. Leigh, H. Lincoln, "The Holy Blood and the Holy Grail", Corgi Books, London, 1982, p. 295-330). Cu toate acestea, nu încetăm să admirăm calităţile "normale" ale lui Iisus, felul în care El şi-a asumat condiţia de om şi nu pe cea de supraom. Asumarea propriilor calităţi este o încercare cu sorţi de izbîndă pentru mulţi dintre noi. Valorificarea "talantului", neîngroparea lui în pămînt, ci înmulţirea lui (Mat. 25, 14-30) este strîns legată de condiţia artistului.

Science fictionul lasă un loc de interpretare a tehnologicului ca supranatural. O anumită literatură ne prezintă exteri în vymanas, care sau alte obiecte zburătoare. Apoi, mai toţi subiecţii cu calităţi excepţionale invocă un scenariu mistic sau teologic; întîlnirea cu Dumnezeu (aflat într-un deghizament oarecare) sau cu Sfînta Fecioară ar fi pentru ei un reper important pe calea dobîndirii unor calităţi. Fără a eticheta automat supranaturalul cu atributele Divinităţii, să nu pierdem ocazia; căci putem nivela totul pînă la un banal permanent. Admiţînd pluralitatea vieţii în univers, este loc şi pentru superdotaţi, şi pentru exteri. Cu atît mai mult pentru Dumnezeu. Antichitatea vorbeşte de oameni ca zeii. Tendinţa de dobîndire a unei fărîme de divinitate ne-a animat dintotdeauna. Făuritorul de lumi care este autorul de SF poate cunoaşte obsesia degradării: un demiurg improvizat, lucrînd undeva la marginea realităţii. Dar aruncă astfel peste bord logosul, cuvîntul întrupat, devenind în mîinile unei autorităţi instrumente mai uşor manipulabile. "Sufletele mici, care caută să obţină putere asupra celorlalţi, distrug mai întîi credinţa pe care aceştia ar putea-o avea în ei înşişi", cugetă în *Dune* o autoritate morală de talia lordului Leto. Să ne reamintim că Mihail Bulgakov *(Maestrul şi Margareta)* plasează în hiperspaţiu reşedinţa Satanei. SF-ul deţine puterile ucenicului vrăjitor şi o capacitate aproape nelimitată de a relativiza, minînd astfel şi norma, şi dogma religioasă. Evitînd clasica despărţire a apelor de uscat, a binelui de rău, Faust se vinde diavolului. Numai Dumnezeu este cunoscătorul întîmplărilor viitoare şi numai el pătrunde gîndurile oamenilor. Diavolul nu poate, aşadar, nici prin el însuşi, nici prin mijlocirea vrăjitoarelor şi a ghicitoarelor, nici în alt chip, să prevestească ce va urma, afară de împrejurările cînd poate prevesti datorită însuşirilor lui de duh, datorită mersului aştrilor sau întocmirii elementelor; de asemenea, el poate să prevestească dacă şi cînd i se îngăduie de către Dumnezeu ca să înrîurească mintea oamenilor şi să le dea de ştire dinainte (Ulric Molitor, *Despre vrăjitoare şi prezicătoare,* Editura Tornada, Bucureşti, 1991, p. 84.)

Scriitorul român de SF îşi asumă, implicit, o cale. Pentru a nu deveni un cerşetor de miracole, "căci miracolul stă ascuns în cuvînt", autorul de SF nu poate dispreţui cuvîntul. Iar acesta, fără întrupare, rămîne "vînare de vînt". Dedicat religiei, ultimul almanah "Anticipaţia" s-a transformat, implicit, într-un manual de ateism ştiinţific. Nu cred că doar ăştia sîntem, cu toate că mărirea şi decăderea SF-ului românesc s-a petrecut în anii de comunism. Religia poate fi o şansă notabilă pentru autorul român de SF; ca şi filosofia, ca şi istoria. SF-ul nostru poate avea ca marcă a originalităţii ceea ce avem noi cu precădere, nu ceea ce au americanii, ştiinţă şi tehnologie. Produs prin excelenţă european (Verne, Wells), science fictionul s-a mutat în America şi s-a întors de acolo cu mutaţii importante, nu ca un mutant! Oare nu l-am putea readuce în Europa prin ceea ce ştim noi să facem mai

Se deschid lăcaşurile câinilor

Motto: *„La ilah ill'Allah, ua Mohammad rasul Allah!"*

Cristian HRISCU

1. Acoperit de vesta ponosită, pieptul îi tresălta în ritmul paşilor ce se izbeau înăbuşit de podele. Respiraţia îi devenise greoaie, aerul încărcat de putreziciune sufocîndu-l. Ghetele înalte, cu ţinte cu cupru coclit pe carîmbi, răscoleau praful, ridicîndu-l în nori denşi ce-l orbeau. Văzu gura de canalizare deschizîndu-se înainte-i şi, scrîşnind din dinţi, se destinse ca un arc, plonjînd să-şi stăpînească tremurul genunchilor. Întoarse speriat capul. Sub bolta joasă a tunelului auzise din nou mîrîitul dulăului; devenise cavernos, agasîndu-i auzul. Îşi pipăi urechile rănite. Într-una, printre fîşii de carne zdrenţuită şi peri lungi încleiaţi într-o clisă maronie de sînge închegat, îi atîrna, aruncînd fosforescenţe sidefii, un cercel tăiat dintr-un aftin imens.

Continuă să alerge printre zidurile scorojite ce-şi rînjeau către el cărămizile acoperite de muşchi. Curînd intră într-un sector întunecat. Era umed, contrastînd izbitor cu uscăciunea de dinainte. Se împiedică de o ţeavă şi, pierzîndu-şi echilibrul, întinse braţele fibroase căutînd un punct de sprijin. Degetele i se agăţară în pietrele neacoperite de tencuială, zdrelindu-se. Gîfîind, cu ochii dilataţi de frică, privi înapoi, căutînd urma cîinelui. O văzu. Se oprise la ultima cotitură a tunelului, în lumina pîlpîitoare a unui tub fluorescent, stînd nemişcată, dreaptă, sporindu-i şi mai mult sentimentul de nesiguranţă.

– Tîrîtură! strepezi printre dinţi şi scuipă în mîzga albă ce se distingea încă în întunecimea de la picioarele lui.

Îşi şterse sudoarea ce se îngălase împreună cu praful într-o pojghiţă subţire, noroioasă, pe obraji, înnegrindu-i mandibula de oţel polizat şi se avîntă în întuneric, genunchii adînc zgîriaţi făcîndu-l să se strîmbe. Coti, alergînd un timp pe un culoar lateral, auzind printre clefăiturile-n noroi ale paşilor şiroirea apei pe pereţii coşcoviţi. Sub tălpile groase ale ghetelor, feţele inerte ale bălţilor se spărgeau în zeci de stropi ce îl înfiorau. Evită un bloc de piatră, sărind peste un altul ridicat cenuşiu înainte-i. Deodată, izbindu-se de ceva dur, saltul i se frînse în aer, impactul aruncîndu-l ameţit la pămînt. Se tîrî prin mîzgă, căutînd să îşi revină. Orbecăi printre cărămizile smulse din zid şi se opri ca fulgerat. Dinţii începură să-i clănţăne. Îşi strînse zdrenţele pe el ca şi cînd ar fi încercat să se apere de un adversar nevăzut. Se înmuie însă brusc.

– O fundătură! murmură pierdut. O FUNDĂTURĂ!!! zbieră, izbind cu pumnii în zid, rîcîind cu unghiile peste pietre şi simţind cum i se rup, cum i se smulg din carne. Urlă retrăgîndu-se într-un colţ, gîfîind, lipindu-şi spatele de peretele îngheţat. Broboane mari de sudoare i se scurgeau pe frunte, făcîndu-l să clipească des. Găsi o bară lîngă el şi, sugrumînd-o în palme, şopti cu glas sacadat:

– Să nu vii!... să nu vii!... Doamne Dumnezeule!... să nu vii!

2. Mohammad Al-Neman struni sfoara, răsucind scripetele.

Înjură; îşi strivise degetul mic între perete şi rotiţa de metal nichelat. Se aplecă smulgînd un ghemotoc de iarbă, crescut între crăpăturile podelei şi înfăşurîndu-l încercă să oprească sîngerarea.

– Afridun, unde eşti ticălosule!? mîrîi privind tăios în lungul tunelului. Te-am plătit degeaba, goroian nenorocit.

Lovi o piatră, ecoul izbiturilor ei de ziduri pierzîndu-se în reţeaua încîlcită a canalizării.

– Cercelul de aftin, goroiene! Adu-mi cercelul de aftin. Pentru tine valorează pe puţin cinci mii de qrily, însă pentru mine cu mult mai mult. Nu-i cunoşti puterile, goroianule şi d-aia ai să mi-l aduci!

– Afridun? murmură ridicîndu-şi gulerul pelerinei.

Neliniştea puse stăpînire pe el şi începu să alerge, firele albe şi lungi ale bărbii încîlcindu-i-se în părul negru sub glugă. Apucă pe un culoar lateral şi brusc îşi pierdu avîntul. Împietri. Înainte-i, la cîţiva paşi, se decupase din umbră o formă regulată, nemişcată.

– Cîinele El-Danahiei! şopti recunoscînd fiinţa ghemuită.

Se răsuci panicat, încercînd să fugă, însă nu reuşi să ajungă în culoarul principal. Pămîntul începu să se cutremure, urletul animalului, pornit dintr-o dată din zeci de părţi, asurzindu-l. Muşchii i se pietrificară şi, cu ochii larg deschişi, cu gura crispată într-un rictus hidos, privi dalele crăpîndu-se în zeci de bucăţi, ridicînd şi-nvolburînd praful. Pietre se desprinseră din zid prăbuşindu-se în juru-i, labele uriaşe ale dulăului ţîşnind din pămînt într-o explozie de moloz şi ciment. Pelerina de pe umerii bărbatului se desfăcu ca aripile unui liliac. Se retrase privind înapoi; cîinele rămăsese în acelaşi loc. Acum nu mai era o umbră, colţii îi rînjeau ameninţători, blana zbîrlindu-i-se într-o creastă ţepoasă şi înaltă pe şira spinării.

Mohammad scrîşni:

– Vino!

Strigătul îi izbucni din piept dintr-o dată, chipul devenindu-i pămîntiu. Buzele i se alungiră ridicîndu-se spre lobii urechilor, ochii sclipindu-i către labele uriaşe ce se metamorfozau în mîini aproape umane cu unghii ascuţite, crăpate, lungi şi încovoiate. Le simţi sfîşiindu-i îmbrăcămintea şi pătrunzîndu-i în carne. Încet, încet, picioarele începură să i se afunde tot mai adînc printre sfărîmături. Podeaua se ridica spre ele absorbindu-l, înghiţindu-l, ghearele rîcîindu-i de-a lungul coapselor. Un abur dens, verzui îl învălui îngreunîndu-i respiraţia şi, închizînd ochii, horcăi sufocat.

3. Afridun stătea nemişcat între ziduri. Îşi şterse cu furie sudoarea de pe chip. Tremura din tot corpul, umezeala pătrunzîndu-i prin toţi porii. Dinţii îi clănţăneau mărunt şi respiraţia i se accelerase. Auzise mîrîitul cîinelui; se apropia. Îl distinse chiar la cotitură, la cîţiva paşi de el. Ridică ţeava într-un gest de apărare, însă împietri cu ochii larg deschişi, cu gura pietrificată într-un urlet mut. Ochii fluorescenţi ai animalului îi apărură brusc înainte, fără vreun avertisment. Colţii albi luciră, botul căscat răspîndindu-şi în jur damful infect.

Privirile goroianului fură acoperite de valuri negre, muşchii înmuindu-se, bara izbindu-se cu ecou de dalele de piatră. Bătu aerul cu braţele, un inamic nevăzut, inform, o durere ascuţită sfîşiindu-i viscerele, colţii tăioşi străpungîndu-i carnea, cercuri roşii rotindu-i-se în minte. Groaza puse stăpînire pe el, valuri de căldură ridicîndu-i-se din corp, ochii ieşindu-i din orbite. Încercă să se ridice în picioare, însă o forţă uriaşă îl ţintuia de zidul îngheţat. Gemu neputincios, apoi geamătul îi deveni un urlet agonic, sufocînd bolţile.

Grafică de Cristian Hriscu

4. Goroianul se dezmetici. În jurul lui stăruia o lumină albăstruie prin care pluteau scame de ceaţă. Îi era sete, gura i se uscase, buzele asprindu-i-se de febră, între crăpăturile lor sîngele închegîndu-se.

Mîinile-i crispate pe măruntaie erau brăzdate de tăieturi adînci.

Se ridică şovăielnic schimonosindu-şi chipul, unghiile rupte durîndu-l. Făcu cîţiva paşi împleticiţi. Înainte-i, printr-o fereastră gotică, se distingea un vîrtej gigantic de stele albastre. Încercă să se apropie de ea, însă se prăbuşi şi, răsucind capul, întrevăzu prin ceaţa ridicată de la podea resturile împrăştiate peste tot pe muşchiul umed.

Într-un colţ, dintr-o gheată cu pielea crăpată şi ţinte ruginite, ieşeau oasele curbate şi albite ale unui picior. Printre ligamente crescuseră licheni, restul scheletului dispărînd sub pînza de apă dintr-o groapă circulară mărginită de pietre cubice cu colţuri crăpate. Căşti deformate, lanţuri ruginite, zdrenţe, oase acoperite de resturi putrede, un medalion reprezentînd un cal alergînd printre copacii unei păduri răvăşite de furtună, un craniu cu o tîmplă perforată, zgîrciuri, haine putrede zăceau pretutindeni împietrite.

Vîntul sufla, năvălind printre sutele de crăpături, şuierînd. Simţi frigul pătrunzîndu-l, hainele umede încrîncenîndu-l. Reuşi să se smulgă din umezeală tremurînd, cu apa şiroindu-i peste chip în pîrîiaşe subţiri; picura de undeva din tavanul conic. Era o ploaie măruntă, răceala ei îngheţîndu-l pînă în măduva oaselor.

Se tîrî pînă aproape de fereastră. Întinse braţul agăţîndu-se de crăpăturile dintre pietre, muşchii colcăindu-i. Săltîndu-se cu greu pe pervazul lat, se ghemui după o bordură de piatră poroasă, ferindu-se de o privelişte mai largă asupra vîrtejului, însă pămîntul nu se zărea, celula părînd ridicată, la capătul lumii, pe marginea unei prăpăstii. Curiozitatea îl îmboldi şi, lăsîndu-se pe burtă, privi în jos. Dedesubt, teşitura unei stînci se adîncea, pierzîndu-se, printre norii mohorîţi şi denşi pe care vîntul, şuierînd înfuriat, îi împrăştia cîteodată, lăsîndu-l să vadă continuarea pintenului de piatră. Era fără de sfîrşit, un abis ameţitor. Se tîrî înapoi, vîntul voind să-l smulgă din adăpost.

– Un turn! şopti cu ochii larg deschişi. Un turn! repetă adulmecînd sfîrşit de-a lungul zidului.

Îşi lăsă capul pe spate, lipindu-l de peretele îngheţat şi... plînse, lacrimile diluîndu-i-se în apa verzuie de la picioare.

5. Mohammad scăpă din strînsoarea ghearelor, unde luminoase ţîşnindu-i din degete. Statura i se mări, deformîndu-se şi, dîndu-şi ochii peste cap, rîse, gluga căzîndu-i, barba albă zbîrlindu-i-se.

Ceaţa începu să se destrame, podelele refăcîndu-se şi, cuprinse între dalele de beton, labele uriaşe se frînseră, chircindu-se. Auzi pîrîitul oaselor şi, retezate deodată,

acestea îi căzură la picioare.

Chicoti, răsucindu-se; cîinele dispăruse. Doar chelălăitul lui mai stăruia încă sub zidurile scorojite.

– Dă-i o şansă duşmanului ş-apoi striveşte-l ca p-un vierme! mîrîi. Războiul a început. Nozhatu Omm El-Dauahi!

Şi tăcînd, înfăşurat în faldurile mantalei, cu mîinile osoase împreunate, se pierdu ca un spectru în întunericul culoarului.

6. „Am hotărît să scriu pe zidul dinspre nord al turnului. Nu ştiu unde se află acest punct cardinal, însă am spus ZIDUL DINSPRE NORD pentru a avea un punct de reper. Frigul a sporit şi apa continuă să cadă de pretutindeni. Am cercetat palmă cu palmă celula asta umedă sperînd în găsirea unei ieşiri, însă curînd m-am convins de inexistenţa ei.

Scheletul din groapa cu apă era al unui pitic din tribul Gowa. De fapt nici nu era în întregime un schelet, partea ce se închistase în mîl se mumificase. L-am luat în braţe şi, urcînd pe fereastră, l-am aruncat în gol, urmărindu-i căderea pînă cînd s-a pierdut printre norii ce învăluiau stînca."

Obosit, lăsă braţul să cadă. Privind vîrful tocit cu care scrijelise zidul, se răsuci aşezîndu-se şi sprijinindu-se de perete.

Într-un tîrziu aţipi.

7. Afridun Kanmakan tresări violent, privindu-şi mîinile buimac. Picături de sînge se scurseră de-a lungul degetelor. Speriat, zvîcni în picioare.

– Furnicii?

Erau mii, unele de mărimea unei răgace. Aglomerare de trupuri chitinoase într-o foşgăială continuă pe pereţi, pe tavan, printre şiroaiele apei. Rămase împietrit în mijlocul lor, privindu-le cum i se ridică pe trup. Respiraţia i se acceleră, broboane de sudoare alunecîndu-i pe frunte şi, scoţîndu-l din transă, bocancii grei căzură peste îngrămădirea de trupuri. De sub tălpi se auzi scrîşnetul chitinei sfărîmate, mirosul puternic de acid formic plutind prin celulă, continuînd să stridă bezmetic trupurile negre, lucioase.

Pămîntul începu să tremure sub ropotul insectelor şi din ziduri, din apă, din resturi, pînă şi din el, se ridică un huiet ce scăzu treptat, transformîndu-se într-un geamăt tînguitor. Teama îl cuprinse, sufocîndu-l. Se lipi de zid, geamătul îngroşîndu-se şi devenind încet, încet, un mîrîit surd ce-i încrîncena carnea. Văzu insectele unindu-se într-o unică formă ce-şi definitivă abia perceptibil conturul.

Se retrase în fugă într-un colţ. Înaintea lui, în mijlocul camerei, cu botul larg deschis, cu limba atîrnîndu-i printre fosforescenţele caninilor, stătea cîinele, urechile ascuţite fremătîndu-i, blana-i maronie zbîrlindu-se. Trupul arcuit i se destinse, şuierul saltului străbătînd aerul. Văzu labele-i sîngerii şi-şi acoperi chipul într-un reflex de apărare.

8. Înfăşurat în pelerină, Mohammad Al-Neman străbătea întunericul, zgomotul paşilor apăsaţi răsunînd sub bolţi. Se opri o clipă privind în jur. O nuanţă de roşu pal scălda zidurile acoperite de mucegai. Făcu încă un pas şi ceva îi atrase atenţia. Se aplecă; era cîinele ce îl urmărise. Blana neagră a labelor din faţă îi era străpunsă de oasele rupte, avea ochii deschişi şi capul, cu o pată albă pe frunte, răsucit hidos într-o parte.

– Mort, spuse bărbatul şi se ridică hohotind înfundat.

Înălţîndu-şi braţele, se răsuci împrăştiind în juru-i o undă de lumină violacee. Corpul i se pierdu într-un abur şi cu un şuier molatec se strecură în capul dulăului.

O transformare ciudată cuprinse leşul animalului, oasele rupte retrăgîndu-se clefăind sub piele, unindu-se.

Ligamentele zdrenţuite, şerpuind, se întoarseră în lăcaşurile lor. Un scheunat uşor şi dulăul îşi ridică brusc capul, ciulind urechile. Se sculă în capul oaselor şi lingîndu-şi labele, aşteptă liniştit ascultînd zgomotele, apoi, lipăind pe lîngă ziduri, coti pe un culoar lateral.

9. Corpul fiarei îl lovi în piept, izbindu-l în mocirlă. Văzu animalul deasupra lui mîrîind şi arătîndu-şi colţii, camera umplîndu-se de huruitul pietrelor. Goroianul întrezări zidurile din faţă crăpîndu-se şi deschizîndu-se către un vîrtej de ceţuri mohorîte pe fundalul cărora se profilase o clădire de piatră, din portalurile ei pornind o scară în spirală pe a cărei ultimă treaptă se oprise o femeie îmbrăcată peste trupul gol cu o pelerină cu guler înalt şi glugă. Sandalele, prinse pe pulpe pînă aproape de genunchi cu şireturi din piele, călcară peste muşchiul mustind de apă. În spatele ei, un dulău negru cu o pată albă pe frunte se culcase pe burtă bătînd din cînd în cînd pămîntul cu coada.

– Vino aici! şuieră femeia către cîinele aruncat asupra lui Afridun.

Vorbele ei şfichiuiră ca un bici prin aer şi animalul, scheunînd, se apropie cu spatele încovoiat, cu coada între picioare, gudurîndu-se pe lîngă coapsele stăpînei.

Tînăra păşi în cameră. Frumuseţea chipului îi era umbrită de încruntarea sprîncenelor subţiri arcuite puternic pe deasupra ochilor roşii, sticloşi. Paloarea puternică a chipului ei îl făcu pe Kanmakan să se cutremure. O privea nemişcat, incapabil să schiţeze vreun gest. O vedea păşind uşor peste putreziciunea din jur, apropiindu-se din ce în ce mai mult, cuprinzîndu-i cu unghiile-i ascuţite fruntea fierbinte. O răceală dureroasă îl străbătu, amorţeala luîndu-l în stăpînire lent, femeia îndepărtîndu-se rîzînd şi făcînd un semn.

Auzi dulăul lătrînd şi, speriat, încercă să se ridice.

Saltul în aer al uneia dintre fiare îi umbri chipul. Se răsuci gîfîind, labele grele căzîndu-i pe umeri şi izbindu-l în pămîntul mîlos. Fălcile clămpăniră şi strînse din dinţi, colţii înfigîndu-i-se între omoplaţi şi smulgîndu-i un urlet de durere. Flăcări îi dansau în minte, puncte luminoase inundîndu-i privirea. Începu să se sufoce şi ridicînd mîna se agăţă de pietre. Mîrîitul unuia din cîini răsună chiar lîngă ureche, dinţii scrîşnind pe cercelul de aftin, sîngele inundîndu-i obrazul. Se zbătu, eliberîndu-se de povara de pe umeri. Zvîcni ametit în picioare şi se aruncă prin fereastră către vîrtejul de stele. Simţi în cădere răceala ce-l înconjura, privirile fiindu-i izbite de albeaţa norilor şi, închizînd ochii, se afundă prin ceţuri.

10. Femeia rîse, urcînd treptele urmată de cei doi cîini. În adîncuri, se întrezărea - printre pereţii de stele - o materie incandescentă, bolborositoare. Din cînd în cînd, cîte o explozie puternică îşi înălţa suflul zguduind spirala de piatră. Străbătuse jumătate din drumul ce o despărţea de castel cînd, deodată, chelălăitul neobişnuit al unuia dintre cîini o făcu să se răsucească surprinsă. Cîteva trepte mai jos, dulăul negru mîrîia ameninţător, privirile ei surprinzînd trupul celuilalt animal prăbuşindu-se printre flăcările din hăul de dedesubt.

Fiara făcu un salt către ea şi îi sesiză abia în aer metamorfoza.

Asculţă nedumerită horcăitul dulăului ale cărui labe din faţă se deformaseră, alungindu-se. Deodată, acesta zvîcni şi o umbră uriaşă se ridică înainte-i. Un rîs sardonic umplu de ecouri golul din jur şi, sesizînd ceea ce se afla în faţa-i, femeia scoase un ţipăt.

– Bună seara, Nozhatu! se auzi o voce hîrîită.

– Tu, ... nu! şopti femeia.

– Da, eu! continuă bărbatul. Eu sînt, Mohammad Al-Neman în carne şi oase. Aduţi aminte de chipul meu! şi gluga-i căzu, din ochi ţîşnindu-i fulgere.

– Cum ai ajuns aici? întrebă cu o voce sugrumată Nozhatu.

– Ai uitat că, demult, demult, îţi iubeam cîinii? Acum am venit să-i văd!... Slobozi un rîs uşor, răutăcios, femeia retrăgîndu-se cîteva trepte, nedezlipindu-şi privirea de pe chipul vrăjitorului. Al-Neman o urmă.

– Pentru ce ai dorit moartea lui Afridun?

– Pentru că ştiam că te slujeşte şi doream răzbunare.

Bărbatul îşi aranjă pelerina şi rîse din nou, ridicînd cu vîrful degetelor sclipirile cercelului de aftin.

– Asta doreai, nu-i aşa? repetă de astă dată ameninţător, încruntîndu-se şi arătîndu-şi dinţii strălucitori. Ai avut încredere în cîinii tăi şi nu l-ai luat cu propriile-ţi mîini. Eu i-am dat lui Afridun şansa de a-şi salva onoarea! Eu am fost acela care i-a eliberat umerii pentru a-l lăsa să se arunce în gol şi tot eu am fost cel care i-am smuls cercelul din ureche pentru a te pedepsi!... Ştiu unde trebuie să ajungi.

Şi braţele i se întinseră către Omm El-Dauahi. Molatec, apăsă o protuberanţă de pe corpul strălucitor al bijuteriei.

Un vîrtej ţîşni şuierînd, absorbind avid totul. Mohammad nu luă în seamă ţipătul femeii, rîsul lui continuînd să umple bolţile de ecouri.

– Întunericul Gheenei îţi va înghiţi trupul şi amăgirile! E moartea ta, scorpie!

O privi dispărînd lent în uriaşul vîrtej. Înconjurată mai întîi de unde roşietice, absorbită parcă de zeci de tuburi avide, într-un şuier continuu, într-un ţipăt sfîşietor, cu ochii larg deschişi, cu durerea citindu-se-n lumina lor stacojie, înghiţită hulpav de guri nevăzute. Apoi totul se linişti şi vîrtejul se dizolvă curînd, rămînînd din el doar amintirea.

Obosit, Al-Neman se lăsă pe trepte, închizînd ochii, căutînd să se liniştească pentru un timp. Tîrziu, îi deschise, privind peste marginea scării către materia incandescentă fremătînd la sute de metri sub el.

– A venit vremea să mă odihnesc! şopti vrăjitorul. Îmi pare rău, Afridun, că nu te pot lua cu mine! Sau, cine ştie, poate că ne vom întîlni cîndva în Lăcaşurile Luminii!... Allah te va primi la el! Şi degetele tremurătoare se apropiară de o altă protuberanţă a cercelului ce începuse să strălucească intermitent. Închise ochii şi apăsă...

„La ilah ill'Allah, ua Mohammad rasul Allah!"

Nu văzu lumina ce-l înconjură, însă o simţi; îi penetrase trupul, dizolvîndu-i interiorul. Cu o mişcare uşoară, lăsă cercelul pe trepte. Şi, deodată, lumina ţîşni din el într-o explozie de forme nedefinite ce curînd îşi pierdură strălucirea. Peste tot şi toate se lăsă întunericul şi liniştea. Doar magma din hău bolborosea, trimiţîndu-şi către aştri valurile de fierbinţeală.

Special QUASAR

SCHIMBĂTOARELE VALURI ALE ETERNITĂȚII

Radu HARAGA

Își umezi degetul și-l ridică. Vîntul bătea dinspre vest, mai slab ca niciodată. Sau poate ca acum cincizeci de ani. Dar astea erau povești de demult, pe care numai ei le țin încă minte. Iar acum nu mai avea timp pentru așa ceva.

Se aplecă și își legă mai strîns șireturile. Trebuia să alerge repede, mai repede decît cele cîteva mii de oameni înnebuniți. „Norocosule! se gîndi. Azi ești în formă". Dădu cu șutul într-o pietricică de pe marginea drumului. De fapt nu semăna cu un drum, ci mai degrabă cu o cărare. Iar el nu era nici primul, nici ultimul care o străbătea. „Norocosule!" repetă. Cuvîntul îi plăcu și ar fi vrut să îl strige. Totuși se abținu.

O tăbliță indicatoare, probabil ultima, atîrna dintr-un copac. Doi kilometri interminabili, sub un soare pîrjolind pămîntul, ucigînd păsările. Două mii de metri. Două milioane de milimetri. Două... Cifrele răsunară sacadat în ritmul pașilor. Cifrele...

În zare apăru gara. Doar jumătate de kilometru pînă la ea. Dacă nu se întîmpla ceva între timp, asta însemna jumătate de oră.

Furtuna veni pe neașteptate și-l udă pînă la piele. „La naiba!" își zise, după care începu să alerge. Apoi urmă grindina. Bucățile de gheață, mari cît oul de porumbel (oare mai trăia vreun porumbel în acea lume?), îi pătară imediat carnea cu vînătăi. Căută cu privirea un adăpost, dar pădurica se afla departe, în urmă, iar clădirea dărăpănată a gării undeva în față. Între ele se întindea, pustie, prăfuită și tăcută, cîmpia, fără nici un fir de iarbă pe ea. Continuă să alerge din ce în ce mai repede, chiar dacă simțea că e imposibil, chiar dacă durerea îi atîrna ca două bile de fier de picioare. Dacă s-ar fi oprit ar fi murit. O știa prea bine. În orice clipă grindina putea deveni viscol, iar cu schimbările bruște ale vremii nu te puteai juca. I se păru că distinge sub pereții înalți ai clădirii din față costume negre ale căror mîneci se agitau frenetic.

„Misionari blestemați! Acum aveți prilejul să dovediți că Domnul s-a mîniat pe noi, că ne jertfește". Poate fu numai o iluzie, dar furia îi dădu noi puteri. Își imagină cum agitau mulțimea sălbăticită de așteptare, cum ridicau pumnii la cer implorînd mila, cum profitau de oboseala oamenilor pentru a le insufla vedenii, cum... De necaz, își strigă durerea în vînt, fără folos, dealtfel. Șuierul furtunii strivea orice tentativă de a se face auzit, măcar pentru sine.

Grindina încetă la fel de brusc cum începuse. Obosise atît de tare, încît ar fi vrut ca totul să încremenească și să rămînă cu un picior suspendat în aer. Nu se întîmplă nimic, așa că își urmă drumul. Curînd simți o undă de răcoare. Ridică privirea din pămînt și abia atunci observă că intrase în umbra zidului gării. Cîțiva oameni, întîrziați ca și el, stăteau așezați pe bagaje puține. Ceva mai încolo, două femei se certau. Țipetele lor stridente îl făcuseră să tresară. Chiar în fața lui, în picioare, evangheliștii se holbau la el cu ochi arzători și fanatici. Îi veni să scuipe pe hainele lor, dar se abținu. L-ar fi ciomăgit într-o clipă. Se strădui să nu le dea atenție și trecu mai departe. Coridorul de la intrare era barat de o mulțime de oameni murdari și gata să-și apere locurile cu orice preț. Nu avu de ales și se întoarse. Chiar pe lîngă zid începea un gard înalt de vreo zece metri. De cealaltă parte, aceeași masă compactă și îndobitocită de ființe, alcătuind, parcă, un singur trup cu o singură dorință: să plece. Din loc în loc, suprafața de metal era întreruptă de porțiuni de sîrmă ghimpată. Cîndva nu te puteai apropia de el. Un curent de mii de volți îl azvîrlea pe imprudent dincolo de marcaj. Cu timpul, generatoarele încetară să-l mai hrănească. Totuși, nu putea să riște. Luă un drug de fier și-l azvîrli cu putere în gard. Nu se întîmplă nimic, așa că se apropie și-l atinse pentru a se uita. Nu era nici o problemă. Atent, își băgă degetele într-unul din șirurile de găuri și începu să urce. De dincolo, cîțiva îl priviră curioși. Înțelegînd ce vrea să facă, vreo doi parcă înnebuniră. Dacă ar fi stat în puterile lor, l-ar fi dat jos și l-ar fi omorît. Ajunsese, însă, prea sus și se opri să-și tragă răsuflarea. De la înălțimea la care se afla vedea calea ferată șerpuind în depărtare și brăzdînd muntele, asemeni unei răni pe trupul pădurii. Se simți mîndru că ajunsese pînă acolo. Bucuria nu dură mult. Urma partea cea mai grea: coborîrea.

Jos îl aștepta o surpriză. Întotdeauna pe peron fuseseră prea mulți oameni. Nu toți aveau să urce în tren, așa că simțea frustrare cînd se gîndea la acest lucru. Un om în plus însemna o șansă mai puțin. Mulțimea hotărî că nu are ce căuta acolo, mai ales că se dovedise a fi atît de agil în escaladarea gardului. La început zburară tot felul de obiecte; chiar și o cutie goală de chibrituri. Cînd sări în mijlocul lor, însă, nimeni nu mai avu curajul să-l atingă. Erau totuși oameni.

Cu timpul se obișnui. Mînca odată cu ceilalți, se așeza cînd îi venea rîndul, se apăra împreună cu ei de desele schimbări ale vremii. Din cînd în cînd, tresărea la auzul cîntecelor evangheliștilor. Chipul i se crispa, linia buzelor subțiindu-se pentru a strecura o înjurătură printre dinți. Nu uitase niciodată momentele de coșmar ale furtunii. Cu timpul, în mintea sa se realizase o stranie legătură între cele două întîmplări, însoțită de un sentiment de dezgust și oroare. La întrebările lui în legătură cu cei doi, oameni ridicau din umeri. Treptat, chipurile lor se conturară într-o obsesie.

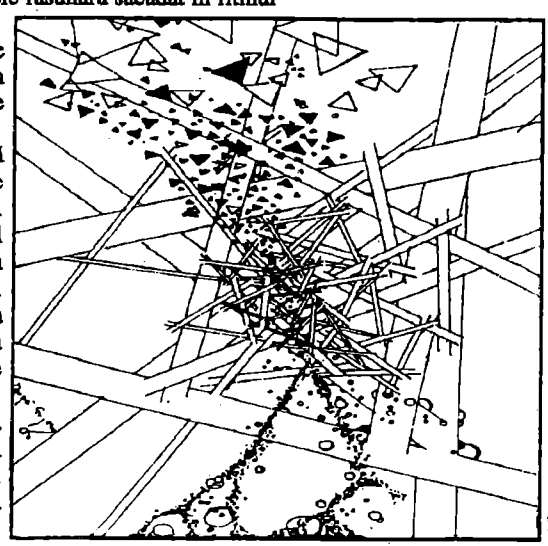

Gîndurile i se spulberară în curînd. De după coama muntelui se zărea un firicel de fum, semn că trenul avea să ajungă curînd în vale. Cuprinși de febră, oamenii începură să se agite și să se pregătească de plecare. Știau că nici măcar jumătate dintre ei nu aveau să încapă în tren. Nu era nevoie să te iei după zvonuri, ci numai să faci un calcul aproximativ. Numărul celor ce se aflau pe peron depășea mia, iar trenul nu venea gol, din regiuni mai puțin pustiite. Ca un făcut, nimic nu se vedea mai departe de doi metri. Cînd se apropie de unul dintre vagoane zări din fugă roțile pătate de sînge. Nu avu timp să se îngrozească. Ceilalți îl împingeau din spate din ce în ce mai tare. Simți cum ceva îi sfredelește umărul drept. Capul îi era blocat de o uriașă cutie de metal pe care cineva se încăpățînă să o poarte cu el. Aproape că era să cadă, dar reuși să apuce la timp bara de metal salvatoare. Apoi totul merse de la sine: fu împins înăuntru, unde banchetele fuseseră smulse. Rămase în picioare, sprijinindu-se de peretele crăpat al vagonului. Afară, zăpada continua să se învîrtejească asemeni unui dragon înfuriat, smulgîndu-i pe cei slabi de pe scări. Apoi trenul plecă și țipete de disperare răsunară în urmă tot mai slabe, pînă cînd se stinseră. Înăuntru era destul de cald. Pe chipurile de lîngă el se putea citi mulțumirea că reușiseră. Cîți oameni rămăseseră, însă, în gară, pentru a muri de foame?

La scurt timp se stîrni rumoare. Oamenii se chinuiră să facă loc unor persoane invizibile pentru el, dar probabil autoritare. Erau cei doi misionari însoțiți de cîțiva necunoscuți. Se opriră în fața lui și unul din cei doi șopti cîteva cuvinte unui necunoscut. Acesta zîmbi și-i făcu semn să-i urmeze. Cei din jur îl priviră cu invidie:

– Nu vin, spuse cuprins de o aversiune instinctivă.

Necunoscutul se întoarse surprins și-l apucă de încheietura mîinii. Nu i se putu împotrivi. Ceilalți trei îl duseră undeva în față și-l întinseră pe un pat, legîndu-l. Prin perete putea auzi vocea cuiva care dădea ordine. Se pare că era obișnuit să facă asta.

– Ne apropiem de Chicago. Viscol de gradul I, numai cincizeci (cei mai puternici) să urce. Restul reprezintă, probabil, gunoi genetic. Ați înțeles? Mișcați-vă, avem nevoie de oameni pentru războiul acesta nenorocit. Sau vă oferiți cumva voluntari?

Acul seringii i se înfipse în braț pe neașteptate. Înfricoșat, începu să murmure: „O, Doamne, o, Doamne", la nesfîrșit, pînă cînd glasul i se stinse. În față, cîteva mii de oameni așteptau cu speranță sosirea ultimului tren, tremurînd sub furia dragonului.

Carmen MAFTEI

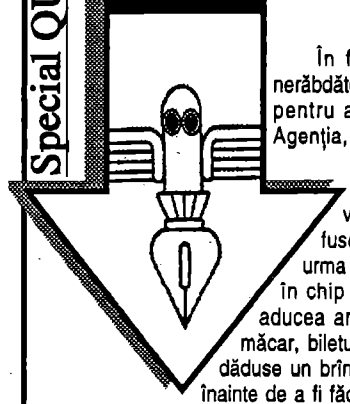

MUZEUL

Motto: „Te-ai gîndit că sub coaja strălucitoare a mărului de aur poate dormi un vierme?"

În fața porților Muzeului, turiștii se agitau nerăbdători în așteptarea domnului Hort. Karel răsfoia pentru a zecea oară pliantele colorate prin care Agenția, folosind cuvinte bombastice și sforăitoare, făcea o reclamă agresivă minunățiilor din Muzeu. Erau reproduceri după fotografii vechi, cu clădiri și monumente, ale unui oraș ce fusese odinioară mîndria unui popor dispărut în urma Dezastrului. Imaginile îl fascinau, îl atrăgeau în chip misterios și nu se mai mira acum cînd își aducea aminte că plătise Agenției, fără să clipească măcar, biletul pentru excursie, de parcă cineva invizibil îi dăduse un brînci zdravăn, silindu-l să nu se mai gîndească înainte de a fi făcut acel pas. Însă ceea ce-i întărîta mai tare curiozitatea era un paragraf mic, scris cu litere roșii: „Nu răspundem de cei care, în timpul vizitei, își vor scoate ochelarii. În astfel de cazuri, deconectarea individului de la rețea este imediată, turistul expunîndu-se riscului de a rămîne în Muzeu, suportînd consecințele Dezastrului." Deși îl recitise mereu, nu reușea să-l înțeleagă. „Cum adică să rămînă în Muzeu dacă-și scoate ochelarii? Și de ce să suporte consecințele Dezastrului? Ce se întîmplă acolo?", se întrebă Karel, nedumerit, dar gîndurile îi zburară din cap cînd administratorul se hotărî să coboare din mica lui cabină suspendată la cîțiva metri de sol pe un stîlp înconjurat de o scară în spirală, după ce răcnise vreo zece minute în telefon, cerînd cu insistență prezența unui ghid. Administratorul era un bărbat mic de statură, corpolent și neîngrijit, ce gîfîia la fiecare pas, ștergîndu-și neîncetat sudoarea pe de chelie cu o batistă murdară ce-o flutura, din cînd în cînd, ca s-o usuce. Se ridică pe vîrfuri, încercînd să pară mai înalt în fața turiștilor, strigînd spre ei cu o voce pițigăiată:

– O clipă de atenție, vă rog. Imediat va apare și ghidul, așa că nu vă împrăștiați.

Cuvintele lui stîrniră murmure de protest, excursioniștii, toropiți de căldura soarelui, retrăgîndu-se la umbra firavă ce-o oferea zidul care înconjura Muzeul. Nu așteptară prea mult pentru că, dintr-un nor de praf ce se apropia cu viteză, se ivi mașina Agenției, o rablă hodorogită care se opri la timp cît să nu tamponeze stîlpul pe care era cocoțată colivia administratorului. Cîteva minute nu se întîmplă nimic, toți turiștii, treziți din moleșeală, privind în direcția ei cu mîinile streașină la ochi. Cînd praful se mai risipi, din ea apărură mai întîi niște picioare lungi, apoi trupul ciolănos al unui negru ce încerca să pară spilcuit și pe care uniforma de ghid cădea doar cu o părere de impecabil. În ochii lui negri era întipărită o privire otrăvită de metal coclit, iar pe buzele groase îi flutura un zîmbet zeflemitor. Domnul Hort se apropie repede de el, ștergîndu-și nervos chelia.

– Le-am împărțit ochelarii, pliantele și le-am făcut instructajul. Puteți începe.

Fără să-l bage în seamă, ghidul se îndreptă spre excursioniștii îngrămădiți în fața porților ca o turmă de oi speriate. Cunoștea foarte bine tulburarea ce-i cuprindea înainte de a intra în Muzeu. O simțise și el cînd fusese numit ghid și vizitase pentru prima oară orașul, după ce studiase pe brînci istoria lui și în minte i se întipărise harta cu amplasarea clădirilor, pînă în cele mai mici amănunte. Vederea lor pe viu îl impresionase atunci, însă, cu timpul, se obișnuise, mai ales cînd știa și ce se ascundea sub priveliștea aia frumoasă. Într-o zi, văzu adevăratul oraș. Nerăbdător să părăsească Muzeul, își scoase ochelarii chiar în Pragul lui, frecîndu-și ochii obosiți. Rămase mut de uimire pînă cînd o voce din apropiere, monotonă și rece, ce înșira niște numere în sens invers, îl trezi la timp și-l făcu să iasă instinctiv din Muzeu. A doua zi, însă, își aminti și repetă gestul, în același loc, de astă dată conștient. În următoarele zile se lămuri, ajungînd astfel să cunoască taina Muzeului, șmecheria care prostea oamenii. Se rutinase, devenind din ce în ce mai plictisit de slujbă. De multe ori îi venea să-și arunce cît colo ochelarii, în mijlocul orașului, și să rămînă în Muzeu. Dar nu îndrăznea niciodată. Știa că drumul se oprea la Dezastru și nu era cale de întoarcere. Asta îl înspăimînta, așezîndu-i un nod în gît de fiecare dată cînd se gîndea la așa ceva. În timp ce administratorul transpira abundent chinuindu-se să răsucească cheia uriașă în broască, negrul se întoarse spre ei, ordonînd scurt:

– Puneți-vă ochelarii și poftiți după mine, în ordine.

Apoi, parcă aducîndu-și aminte de ceva, îi avertiză:

– Știți deja că nu trebuie să vă scoateți ochelarii pe timpul vizitei. În caz contrar, riscați să vă pierdeți Timpul, rînji el, lăbărțîndu-și buzele peste șiragurile de dinți albi ce semănau cu boabele de porumb în lapte.

Karel se strecură în față cînd porțile grele scîrțîiră sinistru, în timp ce administratorul le trase în lături. Turiștii, cu nasurile călărite de ochelari, porniră după ghid, pășind sfioși în Muzeu. Nici nu simțiră cînd, în spatele lor, ușile se închiseră la loc, fără nici un zgomot. Muzeul se întindea la picioarele lor, strălucind în soare: un oraș vechi, forfotind de oameni grăbiți sau care ședeau liniștiți sorbindu-și băuturile pe terasele cafenelelor, cum numai prin cărți mai putea fi văzut. Străzile curate, pavate cu piatră, șerpuiau printre clădiri impunătoare, cu fațade sculptate meșteșugit, biserici mici și catedrale, pe care ghidul le numea cu o voce monotonă și plicitisită: Notre Dame de Paris, Luvrul... În piețe sau parcuri, statuile unor oameni iluștri, cu zîmbete sau strigăte de luptă împietrite pe buze, așteptau parcă numai o atingere pentru a fi însuflețite. În jurul lor se hîrjoneau cete de copii gălăgioși ce încercau să prindă de coadă vreun porumbel flămînd pe care-l amăgeau cu cîteva firimituri dintr-un corn. Sub umbra copacilor discutau bătrîni sau se îmbrățișau tineri fără griji și nepăsători față de trecătorii ce-i priveau zîmbind. Căldura se revărsa fără milă peste oraș și curînd turiștii începură să dea semne de oboseală. Karel se îndepărtă puțin de grup privind spre o clădire din cărămidă roșie ce-l îndemna parcă să intre. Fascinat, păși dincolo de ușa deschisă, sorbind răcoarea dinăuntru. Era liniște și nu se vedea nimeni prin preajmă. Mai înaintă cîțiva pași și se trezi într-o sală luminată discret pe pereții căreia atîrnau niște panouri ciudate din care zîmbeau chipuri de bărbați în haine stranii și femei goale, cu trupuri fine, ce priveau parcă țintă la el. Se apropie și mai mult de unul din ele, ridicîndu-și ochelarii de pe nas, ca să-l vadă mai bine.

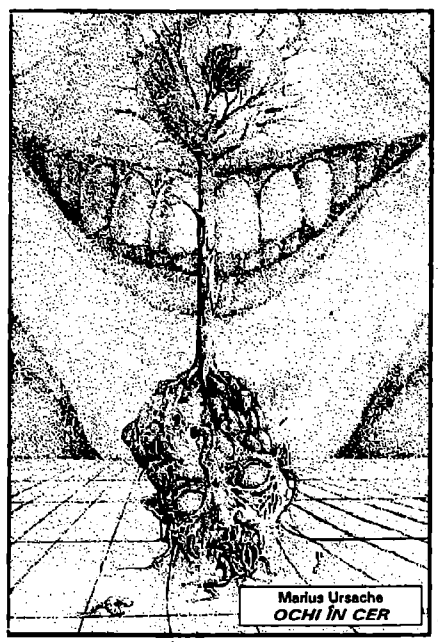

Marius Ursache
OCHI ÎN CER

Excursia dură cîteva ore. Turiștii părăsiră Muzeul încîntați, împărtășindu-și unii altora impresiile, vorbind tare și gesticulînd energic, de parcă oboseala micii călătorii se risipise instantaneu. În urma lor, ghidul rămase singur. Zîmbetul zeflemitor era încă acolo, în colțul gurii, sub țigara din care mai trase un fum și pe care o strivi apoi sub talpă. Își scoase încet ochelarii și mai cuprinse odată cu privirea orașul. Ruinele tremurau după perdeaua de căldură, duhnind a moarte. Mușchii vegetali se întindeau pe zidurile fărîmițate ca o boală de piele, acoperind fețele ciuntite ale statuilor ce răsăreau, ici-colo, din bălării. Pe un deal se zărea silueta tristă a unui pin uscat, pe care iedera sălbatică se cățărase ca pe un cadavru de lemn. Semăna cu un veșmînt lăbărțat pe un trup de vrăjitoare, accentuînd imaginea dezolantă din jur. „Aici, ucenicul vrăjitor a încercat o incantație pe cont propriu, profitînd de absența Stăpînului. Oare Dumnezeu a fost absent din Raiul Lui în acel moment?", se întrebă el, scuipînd într-o parte și ieșind la timp pe porțile Muzeului.

Absorbit, Karel nu simți la început tremurul. Abia cînd ciucurii de cristal începură să se zbată în candelabre, își dădu seama că se întîmpla ceva ciudat. Încercă să ajungă la ieșire, dar pămîntul îi fugi de sub picioare și se trezi întins pe pardoseala rece. Ochelarii îi zburară din mînă, apoi îi văzu striviți de o bucată de tencuială ce se desprinse din tavan. Cînd ajunse, în sfîrșit, în pragul ușii, mai apucă să vadă doar o bucățică din infernul ce se dezlănțuise și Dezastrul îl azvîrli în întuneric.

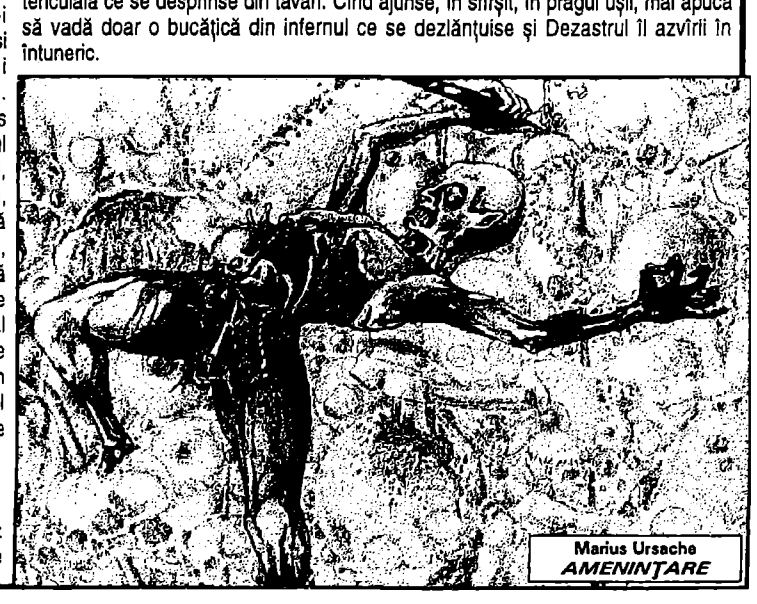

Marius Ursache
AMENINȚARE

Special QUASAR

LUMINA ALTOR LUMI

Bob SHAW

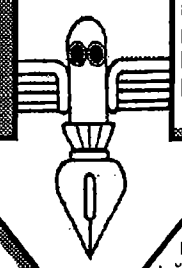

Lăsînd satul în urma noastră, am urcat curbele ameţitoare ale şoselei prin regiunea sticlei lente.

Nu remarcasem nici o fermă pînă în momentul acela; la prima vedere mi s-au părut uşor lugubre - o părere amplificată de imaginaţie şi de circumstanţe. Motorul maşinii fremăta lin în aerul umed, astfel că ni se părea că sîntem duşi peste încolăcirile drumului într-un fel de tăcere supranaturală. La dreapta noastră, muntele se revărsa într-o superbă vale populată de pini atemporali. Peste tot se înălţau marile alcătuiri de sticlă lentă, sorbind lumina. Cîte o licărire întîmplătoare a luminii soarelui de după-amiază peste armătura împotriva vîntului dădeau iluzia mişcării. Dar, de fapt, schelele erau abandonate. Rîndurile de ferestre fuseseră înşirate ani de zile pe coama dealului, privind către vale. Iar oamenii doar le curăţiseră la miez de noapte, cînd prezenţa lor nu impieta asupra sticlei însetate.

Erau fascinante. Dar Selina şi cu mine n-am adus vorba despre ferestre. Cred că ne uram în asemenea măsură, încît amîndoi ne feream să întinăm orice noutate prin trecerea ei prin filtrul emoţiilor noastre. Vacanţa - începusem să-mi dau seama - fusese o idee stupidă de la bun început. Crezusem că avea să o vindece de orice, dar, desigur, aceasta n-o putea împiedica pe Selina să fie gravidă şi, la fel de rău, nici măcar n-o putea împiedica să se înfurie că este gravidă.

Raţionalizînd disperarea noastră în legătură cu starea ei, vehiculam ideile comune în legătură cu faptul că ne-ar fi plăcut să avem copii - însă mai tîrziu, la timpul potrivit. Graviditatea Selinei ne costase slujba ei bine plătită şi, odată cu ea, noua casă pentru care fusesem în tratative şi care depăşea cu mult veniturile mele de poet. Dar cauza reală a supărării noastre era că ne confruntam cu certitudinea că oamenii care spun că vor copii mai tîrziu înţeleg întotdeauna prin asta că nu vor copii niciodată. Noi, care ne consideram atît de unici, căzuserăm în aceeaşi capcană biologică precum orice fiinţă negînditoare şi reproducătoare.

Şoseaua ne ghida în lungul povîrnişurilor sudice ale Ben Cruashan-ului, înainte de a începe să întrezărim cenuşiul îndepărtatului Atlantic. Tocmai redusesem viteza pentru a vedea mai bine peisajul, cînd am observat anunţul prins de stîlpul unei porţi:

STICLĂ LENTĂ - Calitate înaltă, preţuri scăzute.

J.R. Hagan.

Brusc, am oprit maşina în pragul porţii, tresărind în momentul în care ierburile aspre biciuiră zgomotos trupul maşinii.

– De ce ne-am oprit? Selina s-a întors către mine surprinsă.

– Priveşte anunţul. Haide să vedem ce-i acolo. Chestia s-ar putea să aibă un preţ rezonabil.

Selina m-a refuzat cu dispreţ. Dar eu eram prea prins de ideea ca s-o ascult. Aveam convingerea absurdă, că făcînd ceva extravagant, nebunesc, lucrurile aveau să se îndrepte.

– Haide, i-am spus, mişcarea ne-ar putea face bine. Am condus oricum destul. A ridicat din umeri într-un mod care m-a rănit şi a coborît din maşină. Am urcat un drumeag cu trepte neregulate de argilă, mărginit de puieţi. Poteca trecea pe lîngă copacii ce populau coama dealului, iar la capătul ei am descoperit o mică fermă. În spatele micii construcţii din piatră, înalte alcătuiri de sticlă lentă priveau către versantul ameţitor al muntelui Cruachan, care se oprea în apele lui Loch Limbe. Cele mai multe panouri erau perfect transparente, însă cîteva erau întunecate, precum panourile de abanos polizat.

În timp ce ne apropiam de casă, trecînd printr-o curte pietruită, foarte îngrijită, ne-a întîmpinat un bărbat de vîrstă mijlocie, îmbrăcat într-un tweed de culoare cenuşie. Stătuse pe un ziduleţ din piatră nefasonată, care împrejmuia curtea, fumînd pipă şi privind către casă. La fereastra din faţă a căsuţei, o tînără femeie, într-o rochie de culoarea mandarinei, ţinea un copil mic în braţe. Cînd ne-am apropiat, femeia s-a întors dezinteresată şi a dispărut din cadrul ferestrei.

– Domnul Hagan?

– Exact. Aţi venit să vedeţi nişte sticlă, nu-i aşa? Ei bine, aţi venit la locul potrivit. Hagan vorbea pe un ton tranşant, cu un uşor accent de scoţian de la munte, accent care pare atît de asemănător irlandezei pentru un ascultător neavizat. Avea o figură ce exprima o disperare placidă, pe care o întîlneşti la constructorii de şosele mai bătrîni şi la filosofi.

– Da, am răspuns, sîntem în vacanţă. V-am văzut anunţul.

Selina, care de obicei are o naturaleţe în contactele cu necunoscuţii, n-a spus nimic. Se uita către fereastra, acum goală, cu o expresie uşor nedumerită (aşa am interpretat-o eu).

– Sînteţi din Londra, nu-i aşa? Ei bine, după cum am spus, aţi venit la locul potrivit şi, de asemenea, la timpul potrivit. Soţia mea şi cu mine nu prea vedem mulţi oameni la începutul sezonului.

Am rîs.

– Asta înseamnă că am putea cumpăra o bucăţică de sticlă fără să ne ipotecăm casa?

– Ei, acum, a spus Hagan, zîmbind neajutorat. Am lăsat la o parte orice avantaj pe care l-aş fi avut în tranzacţie. Rose, asta-i nevastă-mea, spune că sînt incorigibil. Pînă una, alta să ne aşezăm şi să discutăm. A arătat către ziduleţ, apoi a privit nelămurit către rochia de un albastru imaculat al Selinei.

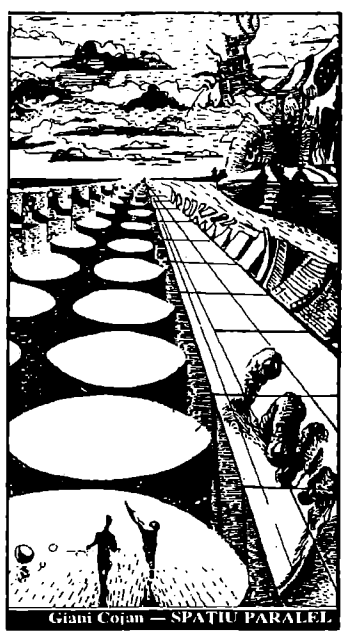

Gianni Cojan — SPAŢIU PARALEL

– Aşteptaţi să aduc o pătură din casă.

Hagan a şchiopătat repede către căsuţă, închizînd uşa în urma sa.

– Poate că n-a fost o idee aşa grozavă să venim încoace, i-am şoptit Selinei, dar în ultimă instanţă ar fi bine să te porţi frumos cu omul ăsta. Presimt o afacere.

– Sînt ceva speranţe, a răspuns ea cu o asprime deliberată. Cu siguranţă că ai observat pînă şi tu rochia de modă veche pe care o poartă nevastă-sa. Nu cred că ar fi prea generos cu străinii.

– Aia era nevastă-sa?

– Sigur că era nevastă-sa.

– Măi, măi, am spus surprins. În orice caz, încearcă să fii politicoasă. Nu vreau să ne complicăm.

Selina a pufnit. Dar, cînd a apărut Hagan, zîmbea larg şi eu m-am destins. E ciudat cum un bărbat iubeşte o femeie şi în acelaşi timp se roagă să o calce trenul.

Hagan a întins pledul şi ne-am aşezat simţindu-ne uşor stînjeniţi de trecerea de la vieţile noastre citadine la acest soi de tablou vivant rural. Pe îndepărtatul albastru-ca-ardezia al lacului, dincolo de alcătuirile vigilente de sticlă lentă, un vapor leneş desena o linie albă către sud. Aerul tare de munte părea că ne invadează plămînii, dîndu-ne mai mult oxigen decît aveam nevoie.

– Unii dintre fermierii de pe-aici, a început Hagan, le oferă străinilor ca dumneavoastră un discurs despre cît de frumoasă este toamna în această parte a Argyll-ului. Sau primăvara. Sau iarna. Eu nu fac asta - orice prost ştie că un loc nu arată ca lumea vara, n-arată niciodată cum trebuie. Nu sînteţi de aceeaşi părere?

Am confirmat cu politeţe.

– Doresc doar să priviţi cu atenţie către Mull, domnule...

– ... Garland.

– ... Garland. Asta-i ce obţineţi dacă-mi cumpăraţi sticla şi niciodată n-o să arate mai bine ca în clipa aceasta. Sticla este în fază perfectă, nici una mai subţire de zece ani grosime. Iar un geam de patru picioare vă costă două sute de lire.

– Două sute! a exclamat Selina şocată. La fel de mult costă la magazinul Scenedow din Bond Street. Hagan a zîmbit răbdător, apoi s-a uitat atent la mine, să vadă dacă ştiam destule despre sticlă ca să pot aprecia ceea ce spusese. Preţul era mult mai ridicat decît mă aşteptam. Însă: sticlă groasă de zece ani! Sticla ieftină pe care o găseşti în magazine de genul Vistaplex sau Pane-o-rama reprezintă de obicei sticlă ordinară de un sfert de inch, acoperită cu o foiţă de sticlă lentă groasă de zece sau doisprezece luni.

– Tu nu înţelegi, iubito, am spus, deja convins să cumpăr. Sticla asta va dura zece ani şi este în fază.

– Asta înseamnă doar că păstrează timpul?

Hagan i-a zîmbit din nou, dîndu-şi seama că pe mine mă convinsese.

– Aţi spus „doar"? Vă rog să mă scuzaţi, doamnă Garland, dar păreţi a nu aprecia miracolul, autenticul miracol de precizie inginerească necesară producerii unei bucăţi de sticlă în fază. Cînd spun că sticla e groasă de zece ani, asta înseamnă că-i trebuie luminii zece ani să treacă prin ea. Într-adevăr, oricare dintre panourile acestea este gros de zece ani - mai mult decît dublul distanţei pînă la cea mai apropiată stea - astfel că o variaţie de o milionime de inch din grosimea ei actuală ar...

S-a oprit şi a rămas tăcut, privind către casă. Mi-am întors privirea de la panorama Loch-ulu, şi am observat-o pe tînăra femeie stînd din nou în dreptul ferestrei. Ochii lui Hagan erau cuprinşi de un fel de adoraţie divină, ceea ce m-a făcut să nu mă simt în apele mele, şi în acelaşi timp să fiu convins că Selina se înşelase.. Din experienţă pot spune că soţii nu se uită niciodată la soţii în felul acesta. În orice caz, nu la propriile soţii.

Femeia a rămas la vedere cîteva secunde, rochia îi strălucea, apoi a dispărut în cameră. Deodată am

avut impresia clară, deşi inexplicabilă, că femeia era oarbă. Senzaţia era că Selina şi cu mine gafam în legătură cu o relaţie emoţională la fel de violentă ca şi a noastră.

– Îmi pare rău, a continuat Hagan, credeam că Rose m-a chemat pentru ceva anume. În fine, unde rămăsesem, domnule? Zece ani lumină comprimaţi într-un sfert de inch înseamnă...

Am renunţat să ascult, în parte pentru că mă hotărîsem să cumpăr, pe de altă parte pentru că auzisem povestea cu sticla lentă de mai multe ori, şi nu pricepusem niciodată principiile care-i stau la bază. Un cunoscător al limbajului ştiinţific voise odată să mă ajute. Îmi sugerase să vizualizez un panou de sticlă lentă ca o hologramă care nu are nevoie de lumina coerentă a unui laser pentru reconstituirea infirmaţiei sale vizuale, şi în care orice foton al luminii obişnuite trece printr-un tunel spiralat, înfăşurat în afara razei de captare a oricărui atom de sticlă. Această mostră de inteligibilitate (pentru mine) nu numai că nu mi-a spus nimic, dar m-a convins încă o dată că o minte atît de nontehnică, precum a mea, ar trebui să se ocupe nu atît de cauze, cît de efecte.

Cel mai important efect, în ochii individului, era că luminii îi trebuie un timp îndelungat ca să treacă printr-o bucată de sticlă lentă. O bucată proaspătă este întotdeauna neagră ca tăciunele pentru că nimic n-a trecut încă prin ea, însă cineva ar putea sta în preajma unei sticle plasate într-un peisaj cu un lac într-o pădure, timp de un an, pînă cînd respectiva scenă să apară, poate un an mai tîrziu. Dacă sticla este apoi mutată şi instalată într-o locuinţă mohorîtă din oraş, apartamentul în acel an ar părea că se deschide înspre lacul din pădure. În răstimpul acelui an, n-ar fi o imagine foarte realistă, dar o imagine - apa ar undui în bătaia soarelui, animale tăcute ar veni să se adape, păsări ar străbate cerul, noaptea ar urma zilei, un anotimp ar urma altuia. Pînă cînd, într-o zi, un an mai tîrziu, frumuseţea captivă în conductele subatomice s-ar epuiza şi ar reapare imaginea familiară a oraşului cenuşiu.

Dincolo de valoarea sa formidabilă, ca noutate, succesul comercial al sticlei s-a bazat pe faptul că, posedînd un asemenea peisaj, aveai exact echivalentul emoţional al sentimentului de posesiune a pămîntului. Cel mai neobişnuit locatar de caravană putea să privească grădini miraculoase şi cine putea afirma că nu sînt ale sale? Un om care posedă într-adevăr proprietăţi îngrijite nu-şi pierde timpul demonstrînd calitatea sa de proprietar tîrîndu-se pe pămînturile sale, simţind, mirosind, atingîndu-le. Tot ce primeşte de la pămînt sînt imagini, şi imagini dintr-acestea pot fi aduse în mine de cărbuni, submarine, închisori.

În mai multe rînduri, încercasem să scriu scurte texte despre încîntătorul cristal, dar, pentru mine, tema este atît de inefabil poetică, deşi este (paradoxal) dincolo de poezie - a mea în orice caz. Şi-apoi, cele mai bune cîntece şi poezii au fost deja scrise, cu o inspiraţie prescientă, de către oameni care au murit cu mult timp înainte ca sticla lentă să fie descoperită. N-aveam nici o speranţă în a-l egala, de exemplu, pe Moore, cu: Oft in the stilly night,/ Ere slumber's chain has bound me,/ Fond Memory brings the light,/ Of other days around me... (Ades în noapte liniştită/ Înainte ca lanţul somnului să mă lege/ Mîngîietoarea Memorie aduce lumina/ Altor zile în jurul meu...)

Au fost necesari doar cîţiva ani pentru ca sticla lentă să se transforme dintr-o curiozitate ştiinţifică într-o industrie considerabilă. Iar spre uimirea noastră, a poeţilor - aceia dintre noi care au rămas convinşi că frumuseţea trăieşte deşi crinii mor - ornamentele acestei industrii nu se deosebeau de cele ale altor industrii. Existau imagini bune care costau o groază de bani şi existau imagini inferioare care costau mai nimic. Grosimea, măsurată în ani, era un element important al costului, dar exista şi problema grosimii actuale sau a fazei.

Chiar şi cu cele mai sofisticate tehnici disponibile, controlul grosimii era o chestiune de nimereală. O discrepanţă grosolană putea însemna că un panou care ar fi trebuit să fie gros de cinci ani, era de fapt de cinci ani şi jumătate, astfel încît lumina intrată vara iese iarna; o discrepanţă fină ar însemna că soarele de amiază apare la miezul nopţii. Incompatibilităţile au farmecul lor specific: multor muncitori din schimbul trei, de exemplu, le place să aibă propriile zone de timp private - dar, în general, sînt mai scumpe imaginile care aproximează mulţumitor timpul real.

– Vă dau un cec, am spus brusc, privind la ochii verzi ai Selinei fixîndu-mă supăraţi. Puteţi aranja livrarea?

– Îhî, cu livrarea nu-i nici o problemă, a spus Hagan, ridicîndu-se. Dar n-aţi vrea totuşi să luaţi sticla cu dumneavoastră?

– Ei, bine... sigur, dacă nu vă supăraţi. Mă ruşinam de bunăvoinţa lui de a se încrede în chitanţa mea.

– Vă voi aduce un panou. Aşteptaţi aici. Nu va

dura mult să-l desfac dintr-o structură purtătoare. Hagan a şchiopătat în josul povîrnişului, către ferestrele înşirate. Prin unele dintre ele, priveliştea lacului era însorită, în timp ce prin altele era înorată, iar cîteva erau complet negre.

Selina şi-a ridicat gulerul bluzei.

– Ultimul lucru pe care l-ar fi putut face era să ne invite înăuntru. Nu pot fi chiar atît de mulţi fraieri care cad în plasă încît să-şi permită să-i neglijeze.

Am încercat să ignor jignirea şi m-am concentrat pe scrierea cecului. O picătură îmi lovi încheietura, stropind hîrtia roz.

– În regulă, am spus, haide să ne mutăm sub streaşină înainte ca să se întoarcă. „Javro", am gîndit, realizînd că întreaga chestie se duce de rîpă. „Am fost un idiot că m-am însurat cu tine. Un fraier premiant, fraierul-fraierilor, iar acum, cînd m-ai prins în mrejele tale, niciodată, dar niciodată nu voi reuşi să scap".

Simţindu-mi stomacul rebel am alergat după Selina spre latura căsuţei. În spatele ferestrei, sufrageria cochetă, cu sobă de cărbuni, era goală, însă jucăriile copilului erau împrăştiate pe pardoseală. Cuburi cu litere şi o roabă de culoarea morcovului proaspăt tăiat. În timp ce priveam înăuntru, băieţelul a venit alegînd din cealaltă cameră şi a început să şuteze în cuburi. Nu m-a observat. Puţin mai tîrziu, tînăra femeie a intrat în cameră şi l-a luat în braţe, rîzînd din inimă în timp ce-l legăna pe băieţel. Ea a venit la fereastră, aşa cum făcuse şi înainte. Am zîmbit jenat, dar nici ea, nici copilul nu mi-au răspuns.

Ace de gheaţă îmi înţepau fruntea. Să fie amîndoi orbi? Selina a scos un ţipăt scurt. M-am întors către ea.

– Pledul, a exclamat, se udă! A traversat în fugă curtea, prin ploaie, a smuls pătratul roşiatic de pe ziduleţul împestriţat, apoi s-a întors alergînd către uşa căsuţei. Ceva m-a trecut ca un fulger prin minte.

– Selina, am ţipat, n-o dechide!

Dar era prea tîrziu. Împinsese deja uşa din lemn masiv. Acoperindu-şi gura privea în interiorul casei. M-am apropiat şi i-am luat pledul din mîinile slăbite.

În timp ce închideam uşa, mi-am aruncat privirea în interiorul căsuţei. Sufrageria cochetă în care tocmai văzusem femeia şi copilul era în realitate un talmeş-balmeş de mobilă janghinoasă, ziare vechi, îmbrăcăminte prăpădită şi veselă soioasă. Singurul obiect pe care l-am recunoscut era roaba de jucărie, coşcovită şi spartă.

Am zăvorît uşa cu hotărîre şi mi-am impus să uit ceea ce văzusem. Unii burlaci sînt buni gospodari, alţii pur şi simplu nu se pricep.

Selina pălise.

– Nu înţeleg, pur şi simplu nu înţeleg.

– Sticla lentă funcţionează în ambele direcţii, am spus cu blîndeţe. Lumina iese din casă, în acelaşi mod în care şi intră.

– Vrei să spui că...?

– Nu ştiu. Nu e treaba noastră. Acum calmează-te. Hagan se întoarce cu sticla noastră. Agitaţia din stomacul meu începu să scadă în intensitate.

Hagan a intrat în curte, cărînd un cadru alungit, acoperit cu plastic. I-am întins cecul, însă el privea fix la Selina. Părea să-şi fi dat seama imediat că degetele noastre neştiutoare îi răscoliseră sufletul. Selina i-a evitat privirea. Parcă îmbătrînise, arăta rău, iar ochii ei fixau orizontul care se apropia.

– Iau eu pledul, domnule Garland, nu trebuia să vă îngrijoraţi.

– Nici o problemă. Uitaţi cecul.

– Mulţumesc. Se mai uită şi acum la Selina, cu o expresie ciudată, de implorare. A fost o plăcere să fac afaceri cu dumneavoastră.

– Plăcerea a fost de partea mea, am răspuns cu un ton egal, lipsit de sens, formalist. Am ridicat cadrul masiv şi am ghidat-o pe Selina către cărarea care ducea spre şosea. De-abia cînd am ajuns la capătul treptelor, Hagan a vorbit din nou.

– Domnule Garland!

M-am întors în silă

– N-a fost vina mea, a spus cu fermitate. Un criminal de şofer i-a lovit pe amîndoi, jos, la şosea, acum şase ani. Băieţelul meu avea doar şapte ani cînd s-a întîmplat. E dreptul meu să păstrez cîte ceva.

Am dat din cap afirmativ şi am coborît în tăcere drumeagul, ţinîndu-mi soţia aproape de mine, percepînd ca o comoară atingerea braţelor ei, încolăcite în jurul taliei mele. La cotitură am privit înapoi, prin ploaie. L-am observat pe Hagan rezemat de zid, acolo unde-l văzusem prima dată.

Se uita spre casă, dar nu pot spune dacă era cineva la fereastră sau nu.

Traducerea:
Bruno GUSBETH

31 MARTIE

LEGEA Dezintegrării

Lucian Merişca

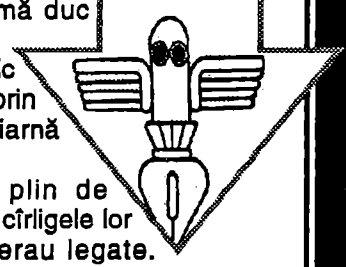

O aparenţă. Aşa credeam... Oricum, m-am gîndit să mă duc acasă. Cît de sete mi-era. O beznă profundă închidea ermetic ca un lift segmentul de pasarelă prin care treceam. Un frig umed, de iarnă perversă. Îmi ridic gulerul.

Mergeam greu: drumul era plin de macarale confuze - mă izbeam de cîrligele lor masive şi de lanţurile cu care erau legate. Schele metalice cărora nu le puteam şti rostul, după cum nu le puteam distinge nici forma, mă făceau să-mi aplec capul sau să urlu din cînd în cînd de durere. Pipăiam cu mîinile întinse înainte, făcînd paşi mici pe scîndurile care trăncăneau.

O ceaţă neomogenă ascundea semnalele albastre, care-şi scurgeau lumina pe şinele de sub mine. Auzeam răpăit de paşi mărunţi şi zăream haite de cîini mari traversînd liniile şi pierzîndu-se în întuneric.

Singur. Te-ai simţit vreodată aşa de singur cum mă simţeam eu atunci? Sete. Buzele mi se crăpaseră, respiram pe gură umezeala rece.

Scîndurile pasarelei erau pline de noroi. Mergeam de-a buşilea prin mîzgă, înjuram singurătatea şi ploaia măruntă care împietrise în aer. Pipăiam văzduhul cu mîinile şi torente infantile izbucneau din bulboana inconştientului. O scenă: mă tîram pe covor întinzînd mîna sub şifonier să caut o monedă care se rostogolise în întuneric. Ţineţi minte acea senzaţie, cînd strîngi între degete incredibilele cristale de praf condensat în jurul firelor de păr!

Înăuntru, păianjeni. Cineva te poate trage de mînă, dincolo.

Cu toate că mă tîram în genunchi, mă loveam într-una de cîte vreun obiect contondent şi cred că eram foarte murdar.

Am ajuns aproape de capăt. Zăresc doi tipi care controlează calea cu nişte vergele de fier. Vin spre mine. Staţi! O să-mi scoateţi ochii, vreau să le zic, dar mi-au îngheţat buzele. Nu mă vedeţi? Sînteţi orbi?! Vergeaua vibrează la cîţiva centimetri de urechea mea, mă feresc, mă mişc tot mai anevoios, ca paralizat, cad încet la picioarele lor, ei continuă să mă împungă cu vergelele. E din ce în ce mai evident că *ştiu ce fac,* că m-au zărit, chiar dacă nu pot să vorbesc. Nu! NU!

Îi ridică mîna - este prea obosit, ca în somn, ca într-un vis, cînd nu te poţi mişca, deşi eşti conştient de tot ce ţi se întîmplă - şi îi bagă vergeaua ruginită între coaste, sub braţ, în stînga.

Experimentaţi: ridicaţi mîna stîngă şi apăsaţi cu un creion între coaste, puternic. Toţi muşchii îi sînt contractaţi, o sudoare rece îi umezeşte fruntea. Capătul retezat al tijei de fier apasă insuportabil, tot mai pătrunzător, într-un singur loc. Senzaţia neplăcută depăşeşte limita, inima bate haotic, amintindu-i că deja era bolnav şi avea înţepături cardiace - reuşeşte să spună: „Stai, nu vezi că mi-ai băgat-o între coaste, mă doare! Vă implor, încetaţi! Mă confundaţi, probabil! Ştiţi cine sînt eu?"

„Ştim", catadicsi unul dintre ei să-i zică - şi continuară.

DESTIN DE BILIARD

Ciprian Cîmpeanu

În semiîntunericul barului înecat de fum gros, persistent, pocnitura bilelor izbite de tac îi făcu pe cei de la mesele din preajmă să tresară speriaţi, pe jumătate derutaţi, pe jumătate ameţiţi şi adormiţi de tăria băuturilor contrafăcute chimic. Cel care dăduse lovitura de maestru rînji încreţindu-şi faţa iritată de transpiraţie şi prost bărbierită, scoase ţigara soioasă din colţul gurii suflînd fumul în ochii celui cu care pariase, şi-şi îndesă încet, cu mişcări studiate, banii în buzunarul de la spate al pantalonilor, mototolindu-i. Partenerii îl ţinteau cu priviri colorate de ură şi invidie, analizînd încă mental frumoasa imagine a bilei albastre acroşînd-o în rostogolire pe cea roşie, pentru ca în final să pătrundă amîndouă în gaura ce asigura punctajul maxim.

În faţa jucătorilor, masa componentă a bilelor strivite de compresorul de sub tabla transparentă şi presărată cu găuri, deasupra cărora sclipea punctajul, se strivi amestecîndu-se plasmatic, degajînd o explozie calorică ce gîdilă plăcut cu suflul său obrajii înfierbîntaţi de patimă.

„Vă rugăm faceţi jocul!" Sîntem gata...

Vocea automatului îi smulse din contemplare şi se repeziră slugarnici, cu vorbe de încurajare şoptite şi strîngeri de mînă îndrăzneţe, să introducă în fanta maşinii monezile necesare unui nou joc. Profesionistul le acceptă admiraţia şi gesturile serviabile, sorbi dintr-o înghiţitură restul de lichid din cutia de aluminiu, o strivi în pumn şi o aruncă cu siguranţă în containerul de reciclare. Un alt amator de cîştig uşor stătea tremurînd, abia stăpînindu-şi emoţia absolut firească, lîngă colţul mesei de joc.

Ochiul îl desemnă pe începător, spre bucuria şi mărirea încrederii în sine a acestuia. Profesionistul îl privi impasibil cum îşi risipeşte şansa de două ori la rînd, lovind aiurea pe alături, împrăştiind bilele pe materialul negru vid al mesei, ba chiar aşezîndu-i-le aproape în poziţia ideală. Din prima lovitură corectă cu precizie traiectoria ultimelor bile răzleţe, le aşează în poziţie liniară cu cea galbenă de punctaj dublu în faţă şi se dădu înapoi pentru concentrarea ultimei lovituri.

Ochii se îngustează, privesc ţintă vidul tablei de joc pe care stau înşirate pe un singur traseu bilele, pe o latură luminate de strălucirea celei galbene. E mare murdărie în jur, mizeria pluteşte în aer, poposeşte pe haine, e înghiţită de cei din jur, încolţeşte şi procreează, gunoiul mort trăieşte nesimţit...

Muşchii se încordează pentru un singur efort hotărîtor. Tacul a pornit deja vijîind, spintecînd aerul înspre formele singuratice ale bilelor, sfărîmă înainte particule de praf, praf viu. Profesionistul, amatorul, toţi aşteaptă lovitura decisivă, deplin convinşi că vor putea urmări o scenă rară. Timpul trece pe lîngă ei, prin ei. Timpul curge necunoscut în şuvoaie mînate de intensităţi diferite care variază direct proporţional cu scara compoziţională. De ei, nimeni nu ştie nimic.

Pe materialul bilelor de biliard praful, fumul, se depune rapid într-o mişcare grotescă, haotică, inegală. Acolo, în praf, resturi de materie plasate în mediul propice îşi află revivescenţa în înfloriri de aburi, gheaţă primară, pustiu şi viaţă organică redusă, totul într-o secundă. O veşnicie într-o secundă.

Tacul izbeşte bilele, acestea pocnesc sec izbindu-se unele de altele, năvălesc în golul găurii cu punctaj total şi stîrnesc uralele de apreciere ale privitorilor. Sub tabla mesei bilele se topesc unindu-se, recreîndu-se pentru un alt joc. Profesionistul înhaţă cu degetele murdare de ulei bacnotele foşnitoare ale pariului distrugător de sisteme invizibile la comandă.

Florin MUNTEANU

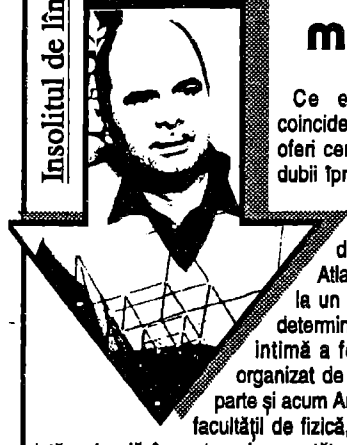

Între ordine şi dezordine: o muchie a haosului

Ce este oare întîmplarea? Există sau nu coincidenţe?Teoria matematică a probabilităţilor poate oferi certitudini în aşa măsură încît să nu mai existe dubii îprivinţa răspunsului? Sau, altfel spus, întrebările persistă numai în mintea celor care nu cunosc matematică? Iată o direcţie de studiu deosebit de importantă pentru cei aflaţi pe insula Atlantykron în vara lui '95, căci ei au putut participa la un experiment al cărui scop a fost delimitarea şi determinarea întrebărilor şi răspunsurilor privind natura intimă a fenomenelor aleatoare. Experimentul a fost organizat de o echipă de cercetători din care făcea şi face parte şi acum Andi (Caragea Alexandru), proaspăt absolvent al facultăţii de fizică, pasionat de nou şi hazard. Era pentru prima dată pe insulă, în postura de cercetător, profesor, ucenic în ale Complexităţii, în contact direct cu iubitorii şi creatorii de SF, avînd o sarcină clară: să studieze aleatorul, întîmplarea. Să genereze jocuri, să le trăiască şi apoi, ajuns acasă, la Bucureşti, să integreze cele descoperite în lucrări cît mai diverse. O serie de emoţii ce s-au conturat în urma acestui experiment "palpitant" pentru un absolvent la început de carieră ştiinţifică au generat următorul text pe care-l integrez în continuare în acest număr.

Prologul unei vacanţe de vis - văzut, simţit şi consemnat de Andi Caragea

Plecăm la Cernavodă, pe insulă, lîngă cetate. Facem bagaje. De data asta vom cără multe. Destinaţia? Un spaţiu de joacă necesar descoperirii. Uneori te întrebi: are sens să aducem atîta tehnologie într-un loc unde depărtarea de civilizaţia urbană este tocmai unul din parametrii care fac loc visului cosmic? Chiar aşa, are sens?

Gîndurile astea mă sîcîiau în autobuz. Am conştientizat originea lor. Canicula, aglomeraţie, praf, gaze de eşapament, transpiraţie, ţîşnitori desfiinţate de vînzătorii de sucuri, sucuri care nu desfiinţează setea, ambuteiaj...şi cît mă grăbeam! De sete numai umbra arborilor m-ar putea vindeca, iar de nepunctualitate numai teleportarea. Vise. Sînt visele tipice pentru care plecam pe insulă. Realizez sursa lor ca fiind o intuiţie, dar realizez şi pericolul din spatele ei - alunecarea în imaginar şi apoi spre numai închipuire... nevoie de umbră de arbori şi de teleportare la un loc, imposibilitatea temporară a umbrei şi a teleportării, realitatea seacă a ţîşnitorilor desfiinţate - surogate de izvor înlocuite de surogate de sucuri zise naturale, presiuni, ... eu mi-aş aprinde o ţigară! Să acopăr cu fumul meu praful şi gazele de eşapament şi să-mi delimitez astfel un spaţiu propriu, virtual propriu. Cum sînt însă în autobuz, voi privi doar în jur.

Cotidianul separă între cei care nu vor pleca în curînd în vacanţă, cufundaţi în spaţiul problemelor imediate şi cei care tocmai sînt în vacanţă, predominant tineri, predominant veseli dacă sînt în grup - cufundaţi în spaţiul propriu al relaţiei lor, predominant cu căştile walk-man-ului pe urechi dacă nu sînt în grup, cu walk-man-ul dat la maxim, cufundaţi astfel în spaţiile lor proprii, care de aici, de unde mă aflu eu, se aud ca un zbor de ţînţari. Imposibilitatea umbrei şi a teleportării ne împinge în braţele realităţilor virtuale prefabricate - oaze de fugă spre izolare. Or, am putea în aceste condiţii să mergem pe insulă fără bagajul nostru tehnologic?

Nul îmi oferă răspunsul un tînăr fără walk-man, singur, care se strădule într-un exerciţiu de meditaţie să intre în realitatea virtuală nu ştiu care, desprinzîndu-se de iluzia maya - aşa cum numeşte el ceea ce noi numim în mod obişnuit realitate.

Ambuteiajul s-a consumat şi ne umim. Toţi călătorii ies din spaţiile proprii cu bucurie. Ies şi eu din dilema natură - tehnologie, iese şi tînărul din meditaţie şi se bucură de reintrarea în iluzia maya. Numai un copil plînge. Surprins de demaraj, şi-a scăpat jucăria şi repezindu-se după ea s-a lovit cu nasul de bară. Bunicul îl dojeneşte.

- Ţi-am spus: măsoară de şapte ori şi tale o dată!

Constat că lecţia asta o primisem cîndva şi eu de la bunicul şi mă întreb: oare cît de vechi poate fi acest proverb de teoria măsurii? Îi ofer cîteva grăunţe de Tic-Tac copilului al cărui nas înroşit mi-a amintit povestea şi cobor.

Acasă aveam să mă duc direct la bibliotecă şi să găsesc confirmarea intuiţiei lui Florin şi a lui Cristi-mic de a face pe insulă un experiment-joc privitor la generarea de numere aleatoare, în cuvintele celui care alături de Lebesgue a întemeiat teoria matematică a măsurii - Emile Borel: Strategiile aleatoare...rămîn doar semne ale întîmplării...ale hazardului care în nici un fel nu poate fi imitat de acţiunile noastre .

Şi iată că sîntem în fază. Ştiu tot ce trebuie luat şi ştiu ce am de făcut fără să fi avut loc vreo şedinţă . Ceilalţi ştiu şi ei, iar spaţiul de joacă al descoperirii se va autoorganiza. Eu va trebui să-l privesc din unghiul hazardului.

Întrerup un pic şirul stărilor lui Andi, emoţionat şi acum de complexitatea primei sarcini concrete din grupul pentru Ştiinţa Complexităţii. O fac cu riscul de a destrăma poezia povestitorului, dar profit de cuvintele lui Emile Borel de mai sus pentru a vă împărtăşi o atitudine dobîndită de mine în activitatea de cercetare. Atunci cînd într-un text se folosesc cuvinte ce par a fi sinonime: întîmplare, aleator, hazard, devin atent şi primul drum îl fac la dicţionar. Este deosebit de important să surprind sensul dat de autor textului şi nu ce ştiu eu despre subiect. Textul citit este o informare şi nu un chestionar din care cineva exterior mă măsoară, mă notează. Deci, oare atunci cînd autorul a folosit mai multe cuvinte pentru a sublinia o idee, acele cuvinte doar subliniază sau chiar conturează prin suma lor altceva? Cît de sinonime sînt sinonimele? Să facem împreună un tur de dicţionar în sensul celor trei cuvinte de mai sus.

În dicţionarul limbii române, cuvîntul *întîmplare* este definit ca fiind ceva ce se produce în mod neprevăzut. Lipsa identificării unei legături stabile între cauză şi efect şi observarea doar a unor efecte fără a putea localiza precis cauza face ca acest gen de observaţii să intre în categoria întîmplărilor.

Este interesantă însă definiţia cuvîntului hazard, care în acelaşi dicţionar este "un eveniment care depinde de cauzele sale în aşa fel încît o diferenţă neînsemnată în cauze poate produce o diferenţă considerabilă în efecte. Cu alte cuvinte, hazardul defineşte o categorie de evenimente a căror "sensibilitate la condiţiile iniţiale" este mare, fapt ce determină ca predictibilitatea să fie principial dificilă. Oricît ne-am strădui să controlăm condiţiile iniţiale, va exista ceva: o mică fluctuaţie, o denivelare, o frecare, o interacţiune locală şi nerepetitivă care va face imposibilă repetarea identică a unui experiment. Nu sînt practic două situaţii iniţiale identice.

Un alt cuvînt utilizat des în definirea unor evenimente întîmplătoare este aleatoriul: considerat tot în dicţionarul limbii române ca fiind "ceva care depinde de o împrejurare viitoare şi nesigură", exemplul fiind: venit aleatoriu. Este interesant că, în acest caz, cuvîntul sugerează că nepredictibilitatea este generată de un lanţ de evenimente situate între cauză şi efect şi care fac dificilă estimarea stării finale. Distingem, în spatele cuvintelor ce păreau a fi apropiate, două modalităţi diferite de "generare" a întîmplării:

- fenomenul o dată declanşat se desfăşoară pe traiectorii din ce în ce mai depărtate datorită sensibilităţii fenomenului la condiţiile iniţiale şi deci întîmplarea este intrinsecă procesului ce se desfăşoară;

- fenomenul este în principiu determinist pe porţiuni, şi deci previzibil pe o bucată mică de timp, dar în acelaşi timp supus unor "accidente" locale ce pot schimba necontrolat traiectoria către starea finală.

În jurul nostru se desfăşoară neaşteptat de multe fenomene guvernate de hazard sau aleatoare: starea vremii, geometria norilor, forma şi frecvenţa de apariţie a fulgerelor, avalanşele sau forma valurilor, frecvenţa cutremurelor de pămînt, forma şi numărul fragmentelor în care se sparge un obiect. Şi, cu toate acestea, atunci cînd se vorbeşte de hazard sau aleator, majoritatea se gîndesc la jocul de noroc (joc interesant prin natura sa şi mai ales prin ceea ce de fapt omul caută prin această manifestare: norocul - probabil sinonim la un anumit nivel cu controlul necontrolabilului, a nepredictibilului, a întîmplătorului). Iar simbolul pentru acest joc îl constituie acel mic cub, generator de probleme (de gîndire sau financiare) numit ZAR. Nu prea cred că sînt unii care să nu se fi jucat măcar odată cu un zar, două sau mai multe. Dar cred în acelaşi timp că puţini sînt cei care au analizat şi chestionat în sens matematic spectacolul oferit minţii omeneşti de această mică bucăţică de material. Dar să revenim la povestea lui Andi.

Jocul întîmplării

Afirmaţia lui Borel ar putea fi privită şi ca intuire a unui postulat. În lucrarea lui, "IMITAREA HAZARDULUI", el demonstrează matematic că nu se poate obţine acest lucru pe o cale în care, în strategia generării aleatorului, intervin scheme raţionale, adică logice. Experienţa programatorilor care s-au străduit să facă generatoare de secvenţe aleatoare o confirmă. Se poate emite astfel prin extensie o ipoteză fenomenologică: există o proprietate intrinsecă a minţii care face imposibilă imitarea hazardului care este o proprietate intrinsecă a naturii pur fizice.

Dar ca să stea în picioare o astfel de ipoteză ar trebui să-mi pun mai întîi o întrebare academic sinucigaşă: există hazard? Aceasta este o întrebare pe care mi-o pot pune tihnit numai în vacanţă. Ca să-mi răspund la ea trebuie să uit un timp modelele pe care este clădită profesia mea de fizician, în care probabilităţile şi calculul lor, lucruri în care existenţa hazardului este admisă implicit, sînt deja stereotipuri metodologice.

Remarc că Borel s-a născut în 1871 şi că, pînă atunci, problema hazardului fusese strălucit tratată matematic de alţi mari oameni de ştiinţă printre care Laplace (1749-1825), Gauss (1777-1855), Bernoulli (1654-1705), Fermat (1601-1665), Pascal (1623-1662).

Ce bine ar fi să am cîteva enciclopedii pe "sidiu" şi un calculator capabil să le răsfoiască. Nu le am, aşa că am să mă afund în biblioteca pe care o voi duce pe insulă. Datele îmi indică precursorii, iar bibliografia o confirmă: Fermat şi Pascal. Cel care a preluat primul problema tratării matematice a întîmplării în legătură nemijlocită cu studiul unei probleme concrete venită dintr-o realitate de experimentare fizic-fenomenologică a fost însă Blaise Pascal, căruia cavalerul de Mere i-a pus o problemă de... joc.

Dar, despre ce este vorba mai departe, în numărul viitor.

P.S. aş fi foarte bucuros dacă din întîmplare(?) unul dintre cititori mi-ar putea furniza informaţii bibliografice privitoare la problema de joc a lui de Mere şi la tratarea ei de către Pascal sau alţi autori. (eventual pe numărul e-mail a lui Florin: fmunteanu@pcnet.pcnet.ro)

Poşta redacţiei

Ionel Adamescu (Brăila) - Mulţumim pentru urări.
Frîntura de idee din povestirea ta este tratată convenţional şi nu poate susţine mulţimea dialogurilor şi amănuntelor inutile. Atenţie la repetiţii şi clişee. Încearcă să frecventezi un cenaclu literar.

Cătălin Stoian (Constanţa) - Talentul îşi face simţită prezenţa în prozele tale. Dar încă eşti în perioada căutărilor. Trebuie să-ţi cauţi drumul propriu pentru a reuşi. Textele trimise par alcătuite din bucăţi semnate Don Simon. Mai ai multe de citit şi de asimilat. Continuă.

Jean-Lorin Sterescu (Constanţa) - N-ai prins şpilul cu întrebările. Erau retorice.
Mi-a plăcut "Sentimentul sacrului la fluturii Kaloa", aşa c-am reţinut-o. Interesantă este şi "Baltazar şi hazardul", dar fără nici cea mai slabă conexiune cu imaginarul, sfîrşitul este previzibil (chiar dacă-l salvează întrucîtva acea frază finală), însă începutul e super: "Într-o bună zi, Baltazar descoperi hazardul." "Globul de sticlă" este mult prea *transparent* pentru a merita să fie comentat. Mai trimite.

George Constantinescu (Constanţa) - Deşi mai ai foarte mult de lucrat, în special la haşură, solarizare, compoziţie, organizarea desenului, am selectat cîteva din desenele primite.

Cristina Radulian (Bucureşti) - Am primit. Răspunsul este „Da".

Turcu Dragoş, Şos Iancului. Nr. 128, Bl. G, Sc. A, Et. 7, Sect. 2, Bucureşti, tel. 6.53.41.23, vinde 24 titluri din Colecţia Nautilus, 6 titluri din colecţia SF a editurii Teora şi multe alte cărţi bune.

Marian Olteanu, Str. Ciuboţica Cucului, nr. 35, sect.5, Bucureşti, cumpără cărţile: „Pandora", „Efectul Lazăr"- Frank Herbert/ 10.000 lei; „Vînătorul de recompense" - Philip K. Dick/6.000 lei; „Seniorii războiului" - Gerard Klein/ 5.000 lei.

Gabriel Enache, Str. Stadionului, nr.1, Adjud, tel. 032/130566, cumpără următoarele numere din JSF: 10, 23, 29, 30-34, 37-39, 42, 49, 51, 126.

Marius Popa, str. Brăilei nr. 4, Bl. H, sc. 5, ap.1, Galaţi, 6200, tel. 036/416769 oferă (la schimb): 46, 53, 55, 72, 80, 97, 112, 177, 178, 192, 320, 326, 353, 369, 373, 382, 384, 388, 389, 415, 440, 452 din CPSF şi 57, 60-71, 74, 75, 85, 89, 90, 150 din JSF. Caută Clarke - Rama II, numere din CPSF.

Edi Diaconu tel 048/622327 vinde (300 lei/ex.) numerele 6, 38, 39, 43-48, 50-56, 59-71, 74-77, 83, 86, 99-129, 131-150, 155, 157 din JSF; 3, 5, 12, 16, 17, 18, 21, 47, 88, 100, 103, 147, 148, 151, 171, 181, 208, 239, 242, 249, 255, 256, 268, 283, 285, 287, 290, 291, 294, 297, 305, 308, 316, 338, 341, 342, 345, 346, 347, 370, 380, 385, 387, 394, 435, 438, 439, 441, 448 din CPSF; cu 400 lei/ex numerele 467-475, 477, 478, 487, 490, 491, 502-526 din Anticipaţia.

Dumitru Palanet, aleea Pieţei, bl. B6, B, et. I, ap. 26, Slobozia, Ialomiţa 8400 cumpără: Rendez-vous cu Rama; Ira Melanox; Un caz de conştiinţă; Aliens; Neuromantul, Cronici marţiene; Star Trek 5, 6, 7, 8, 9; numerele 72-73, 147, 148, 150-154 din JSF şi 508, 527 din CPSF.

Fără publicitate

Programul Festivalului QUASAR

Vineri: 26.04.1996

10-14 Gală video
16-17.30 Deschiderea festivă: "SF-ul românesc între estetic şi politic". Dezbatere asupra actualelor forme de manifestare ale SF-ului românesc iniţiată de Alexandru Mironov şi Sorin Antohi.
17.30-18.30 Colecţia „Nautilus" a editurii Nemira la numărul 100. Conduce dezbaterea Valentin Nicolau.
18.30-20 Şedinţă organizatorică a FNTSF. Conduc dezbaterile Sorin Repanovici şi Monica Nicolau.
21-22 Cenaclu-concurs cu premii. Conduc Lucian Merişca şi George Ceauşu.

Sîmbătă: 27.04.1996

11-12 „Ficţiune simulativă". Exerciţiu de creativitate SF pe trei tematici: basm, mit, utopie. Conduc Liviu Măgureanu şi George Ceauşu.
12-13 „SF media". Emisiuni SF locale şi naţionale la radio şi tv. Iniţiază prezentarea Iulia Obreja şi Mara Popa.
13-16 Masa.
16-16.30 Vernisajul expoziţiei de arte vizuale şi carte SF.
16.30-18 „Week-end cu SF-ul". Cititorii faţă în faţă cu realizatorii suplimentelor ieşene de SF: *SuperNova*, *Alternativ SF*, *Dependent SF*. Iniţiază discuţia Vlad Frînghiu.
18-20 Dan Merişca - Revoltă în labirint; Costin Merişca - Castelul Miclăuşeni în cultura românească. Lansări de carte. Conduc dezbaterea Cristian Tudor Popescu, Răzvan Haritonovici şi Liviu Antonesei.
20-22 Spectacol cu grupul *Quasar Space Fluid*, bîrfotecă şi masa festivă.
22-24 Cenaclu-concurs cu premii. Conduc Lucian Merişca şi George Ceauşu.

Duminică: 28.04.1996

10-13 Închiderea manifestării. Decernarea premiilor în concursurile de literatură din cenacluri şi concursurile de arte plastice şi idei.
14-18 Spectacol audio-vizual.

Din Craiova ne sosiră oarece modificări la cronologia anunţată în numerele trecute pentru desfăşurarea Festivalului H. Coandă:
- perioada de desfăşurare va fi 17-19 mai;
- concursul literar îşi prelungeşte termenul pînă la 8 mai a.c.; lucrările pot fi trimise pe adresa: Dan Ninoiu, OP1, CP 26, Craiova 1100, Dolj.

Tot craiovenii ne-au anunţat că mult muncita (de Viorel Pîrligras) antologie a păşit pragul tipografiei. Deocamdată spre interior. Unul din factorii de întîrziere a fost Aurel Cărăşel care a ţinut morţiş să pătrundă dimpreună cu dînsa. Şi-a pătruns atît de bine şi profund încît sărmanii fraţi Udrea erau să rămînă în aer. Dar, din fericire, totul s-a rezolvat cu bine.

Săptămîna aceasta a purces spre Vilnius delegaţia română la Eurocon. Întrucît, deocamdată, numărul şi componenţa acesteia ne este necunoscută în totalitate vom aştepta întoarcerea reprezentantului nostru - Mihail Grămescu - pentru a vă oferi aceste informaţii.

Ionuţ Bănuţă a fost invitat să participe la *prima întîlnire de science fiction şi literatură fantastică*, care se va desfăşura pe tema *Na Periferia do Imperio (La frontiera Imperiului)*, în Cascais (Portugalia) între 26-29 septembrie 1996. Manifestările vor avea loc în *Museu Condes de Castro Guimaraes* şi *Museu do Mar*. Organizatorii speră să creeze un climat favorabil apariţiei „unor noi orizonturi şi posibilităţi în ştiinţa, literatura şi arta acestui sfîrşit de mileniu."